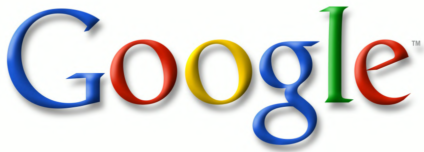

HD WIDENER
HW NNHA -

K. G. OSSIAN-NILSSON

TIGERHUDEN

TIGERHUDEN

SKÅDESPEL I FEM AKTER

AV

K. G. OSSIAN-NILSSON

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1908

FÖRETAL.

Tigerhuden skrevs redan i juli 1897 och är, ännu sedan jag tio år efteråt låtit manuskriptet undergå en bearbetning, i alla fall till form som innehåll väsentligen samma drama. Det är väl föga troligt, att jag vid trettiotvå års ålder skulle mäktat och velat detsamma som en gång vid tjugutvå. Men som stycket synts mig äga vissa sceniska möjligheter, har jag återupptagit utkastet till en lindrig överarbetning — på några ställen något grundligare. Liksom i åtskilliga mina episkt-lyriska dikter har jag, jämte en otvungen dramatisk stegring, åsyftat en lyrisk för- och efterkänsla såsom av en aningsvis begynnande, så småningom svällande och frambrusande, därefter avtynande och döende ton — i detta fall såsom av ett förbiilande oväder i urskogen med tystnad och vindkast till förebud och följe. För mytologin och lokalfärgen har jag (för tio år sedan i tysk översättning) studerat ett flertal indiska dramer, (*Tsjanda-kaûsika*, *Sakuntalâ*, *Mâlati och Mâdava*, *Malâvika*

och Agnimîtra, *Urvasî*, *Vasantasenâ*, *Mudrarâksjasa*) brottstycken ur Mahabârata (*Sâvitrî*, *Nâla och Damajantî*), *Hitopadêsa*, buddhistlegender (av *Asvagôsjas Buddha-Carita*), Tusen och en natt, m. m. Med undantag för en episod i fjärde akten gör jag emellertid anspråk på fullkomlig självständighet i förhållande till studiematerialet. Detta senare är ock (så när som Tusen och en natt) övervägande värsdikt, medan mitt drama är på prosa. Temat är, helt naturligt och personligt, det stundom brutala uppvaknandet efter den tidigaste ungdomens dröm- och läroår.

Tigerhuden är icke det enda teaterstycket från samma min fördebutperiod. Ett enaktsdrama med ämne ur bibeln har för tio år sedan räddningslöst dött pappersdöden i giftskåpet på en av Stockholmsteatrarna. Om jag, i stället för att låta *Tigerhuden* gå samma väg, på detta sätt varkunnat mig över dramat, har det berott på den, härvidlag något sent vaknade, faderskärlek, jag i alla fall hyser för mina sorgebarn.

Helsingborg i december 1907.

K. G. Ossian-Nilsson.

PERSONER:

SULTANEN AV AGRA.
PRINSESSAN DINARZADE, hans dotter.
BEDR-ED-DIN, prins av Persien.
VÎRASÊNA, }
BÂRATA, } buddhistiska eremiter.
NALA, }
KADÊR, hövitsman för sultanens livvakt.
EN SAGOBERÄTTARE.
EN SLAVINNA.

Hovmän, krigare, överevnucken, evnucker, bärare, slavar och slavinnor i palatset; hinduer av bägge könen.

Händelsen tilldrar sig i och i trakten av Agra vid Dsjamna i början av medeltiden under en muhammedansk inkräktning av Indien.

FÖRSTA AKTEN.

Strandparti vid Dsjamna. En bred, delvis söndervittrad trappa, i vars rämnor växtlighet skjutit upp, leder rakt fram emot åskådaren ned till vattnet, som täcker scenen (eller tänkes täcka den) längst framme vid rampen. Till vänster på stranden några murstycken som rester av en pagod samt en sockel med en manshög bildstod av Buddha. Till höger längre i bakgrunden en eremitkoja. Runt omkring högstammig, bredbladig och rankflätad urskogsväxtlighet med stora, brokiga blommor och yppig rotvegetation. (Höger och vänster från åskådaren.)

FÖRSTA SCENEN.

Vîrasêna, en reslig, ljusbrunhyad, vitskäggig åldring, som med förnäm värdighet uppbär den torftiga, veckrika, vitgula (eller röda) botgörarkolten, stiger just sakta uppför flodtrappan. Inifrån skogen till vänster nalkas med raska steg och behagfull hållning Nala, en adertonårig yngling med något ljusare hudfärg, svart hår, mandelformiga, svarta ögon med mjölkblåa vitor. I gördeln till sin eremitdräkt (likformig med Vîrasênas) har han stuckit en bjärtskimrande blomma, och huvudet prydes av en enkel gulvit duk virad som turban.

Nala
ivrigt.

Har du sett den vita elefanten, Vîrasêna?

Vîrasêna
stannar frågande.

Buddhas älskling? Nej, Nala — inte sedan främlingarna kommo.

Nala
som förut.

Jag såg honom nyss, när han steg ner till floden för att dricka. Han växte som en vit solfläck fram ur mangodunklet. Under honom brakade trädrötterna, palmerna bugade sig, och båkulakalkarna darrade. Snabeln svingade han som en stark, vit arm — ja, jag hörde, hur bambusäven knäcktes och förtrampades, innan han nådde vattnet. Sannerligen, Vîrasêna, där han skred fram, liknade han guden själv.

Vîrasêna
vänligt leende.

Buddha bryter inga kvistar, ej heller böjer han palmerna. Buddha knäcker ej säven, ej heller får han blommorna att rysa. Han är själv livet i dem, och han ger sitt liv var stund för dem. Du vet, att jag sagt dig det.

Nala
fången i sin vision.

Det var en härlig syn. Han liknade en konung, som trampar sitt rikes mark — som vet, att han är hemma hos sig, och att han kan kräva hyllning av alla.

Vîrasêna
uppmärksam.

Har du sett en konung?

Nala

Nej, Vîrasêna.

Vîrasêna
som förut.

Hur kan du då likna elefanten vid en konung?

Nala
undvikande.

Kanske jag i en annan livsform såg en konung. Eller kanske du förtalt mig om konungar. Eller kanske Bârata —

Vîrasêna
raskt.

Har Bârata förtalt dig —?

Nala
förvirrad.

Kanhända jag i en annan livsform —

Vîrasêna
eftertänksamt.

Nej, ty hur skulle du kunna minnas.—

Nala
skyggt.

Är inte härskaren i Agra en konung?

Vîrasêna
häftigt.

Han är sämre än en tsjandala, ty han är en otrogen.

Nala
som nyss.

Tsjandala? Har du inte sagt mig, att Buddha förvandlat alla kaster till en, och att du inte längre

mindes din egen kast? Sade du inte, att Mästaren ömkade de otrognes okunnighet?

Vîrasêna
ångerfull.

Återigen vredgades jag. Vreden är en svår synd, men sultanen har låtit stympa våra bilder. Han känner ej Buddha.

Nala
envist.

Han är en gammal man, van vid sitt lands öde stäpper och berg. Han har aldrig varit i dsjungeln. Hur skulle han känna Buddhas makt?

Vîrasêna.

Aderton regntider har han härskat i Agra. Och — även stäppen är Buddhas.

Nala
med en huvudskakning.

Jag föraktar inte det bruna folket. Där finnas djärva män ibland dem.

Vîrasêna
betraktar honom forskande.

Vem har talat med dig om dem, Nala?

Nala
skiftande färg, skyggt.

Minns du den främmande jägaren, som vi funno vanmäktig under sumakträdet och gåvo läkedom i vårt kloster?

Vîrasêna
med växande farhåga.

Har han talat? Jag vaktade på hans ord, att han inte skulle --

Nala
med dödsförakt.

Jag har sett honom i dag i dsjungeln.

Vîrasêna
orolig.

Och talat med honom?

Nala
som nyss.

Och talat med honom. Han blev mig varse, vid det jag ropade med hög röst.

Vîrasêna
förvånad.

Ropade du?

Nala
ännu hänryckt.

Jag ropade inför ett asôkaträd, ty det blommade, såsom om en skön kvinna nyss trampat på dess grenar. O Buddha, din makt är stor!

Vîrasêna
med ett försök att le.

Du var länge sjuk. Sedan du blivit frisk, är allt ännu nytt för dig.

Nala
stilla.

Allt — är så underligt. Rankornas armar sträcka sig efter mig. Det är, som kysste mig

jasminernas ögon. Det tindrar såsom av månsaft på bergens barm. Den fjärran katarakten sjunger. Dsjamna klingar likt en vinas strängar. I mitt bröst brusar det, som om jag druckit soma. Jag ville famna träden, jag ville smeka vattnen. Efter en paus, plötsligt. Vîrasêna, vad är kärlek?

Vîrasêna
som med undran lyssnat till honom.

Vem har talat med dig om kärlek?

Nala
oskyldigt.

Ingen.

Vîrasêna
med oro.

Har du talat med — andra än män? Vem har —?

Nala
skakar på huvudet.

Ingen. Jag har drömt det.

Vîrasêna
skarpt forskande.

Du är ung. De fem begärelserna lura på din ungdom.

Går fram emot floden.

Nala
ser efter honom, efter en paus ödmjukt.

Harmas du, fader?

Vîrasêna
med kärvt överseende.

Du har ej lärt hata de tre stora olyckorna.

Nala
ångerfullt.

Fader, när skall jag bli fullkomlig nog att upptagas i de heliges gemenskap?

Vîrasêna
milt.

Ingen ung man har varit så fullkomlig.

Nala.

Jag ville vara en biksju som du, Vîrasêna.

Vîrasêna.

Du är en biksjus lärjunge, en brahmakârin. Och även jag har långt till målet. Mitt sinne är häftigt — med en suck — och jag har svårt att glömma. Först efter långa år och i ensamhet och begrundning hinner även en gammal man den nåden att inse den stora sanningen. Mödosamt. Kanske vinna även vi befrielsen, kanske förskonas vi från onda återfödelser — kanske — hjärtligt — uppstiga vi samman till nirvâna — och vila från tingen.

Nala
skyggt.

Vila? Men först leva, leva!

Vîrasêna
milt.

Buddha befallde oss visa vår tro genom att erbjuda våra liv åt de vilda djuren. Mästaren själv offrade sig åt en krokodil för att stilla hans hunger.

Nala
drömmande.

Världen är som en lotoskalk. Vårt land Dsjambudvipa är dess ena kalkblad. Du har sagt mig det, Vîrasêna. Jag törstar efter världen och dess doft. Jag vill se — människorna. Jag har blott sett dig och de heliga männen. Någon gång kom en trött man eller en sjuk kvinna till vår koja för att få bot eller din välsignelse. Vîrasêna, jag vill se starka, stolta män och sköna kvinnor. Jag vill se sagornas folk.

Vîrasêna
häpen.

Vem har talat med dig om sagornas folk?

Nala.

En sjuk kvinna sjöng för mig om dem.

Vîrasêna
med en suck.

Sagornas folk? De flöto längesedan på sävbäddar utför Dsjamna över Ganga ut i havet. Häftigt. De fördrevos av inkräktarna.

Nala
bedjande.

Vîrasêna, du har sett dem! Förtälj mig om dem! Paus. Jag vill se dem, de starka, bruna männen. De måste vara tappra, när de mäktade fördriva sagofolket.

Vîrasêna.

Nala, Nala, när hörde jag dig tala så? Jag vill ej, att du vandrar ensam i dsjungeln. Jag vill ej, att du lyssnar till bruna jägare. Deras tal är som giller för unga fåglar.

Nala.

Förlåt mig, fader!

Vîrasêna
med en plötslig ingivelse.

Nala, du skall — (avbryter sig). I morgon är ditt blod åter lugnt. Kom, det är bön i klostret.

ANDRA SCENEN.

Vîrasêna och Nala gå några steg uppåt scenen till höger. Bakom dem från vänster nalkas brådskande Kadêr. Han är en kraftig, svartskäggig, brunhyad man med något despotiskt i rörelser och tal. Han bär ärr efter sabelhugg i ansiktet. Han är klädd i persisk hovdräkt, en gyllene kroksabel hänger från gördeln ner framför hans knän.

Kadêr.

Otrogne, sultanen hälsar er och sänder er genom mig sin befallning.

Vîrasêna
vänder sig, långsamt och till hälvten, åt vänster.

Vad kan sultanen befalla en vanaprasta?

Kadêr.

Allt — ty han är din herre. Han är sjuk, och han behöver din läkedomsvishet och kunskap om örters helande kraft.

Vîrasêna.

Vårt klosters regel förbjuder oss att beträda otrons boningar, att vi ej må hemsökas av Kamas besmittelse.

Kadêr.

Son av en hund, kräver du tilläventyrs, att sultanen skall begiva sig härut till er, medan han darrar i sin feber?

Vîrasêna
förbittrad.

Son av en — tsjandala!

Nala
tar några häftiga steg framåt emot Kadêr.

Vîrasêna.

Nej, nej, Nala — Mästaren förlåte mig min överträdelse!

Han böjer huvudet.

Kadêr.

Du vägrar, avgudadyrkare? Sultanen når dig, du son av Eblis.

Vîrasêna.

Buddha når längre.

Går.

Kadêr
ropar efter Virasêna.

Allâh! Må en orm stinga dig till döds, må översvämningen omvärva dig om natten, må en bisvärm bygga sitt bo i ditt hjärta och en krokodil blanda dig med sina inälvor, sedan

sultanens krigare stuckit din koja i brand och utstrött askan för vindarna! Hämden skall komma över dig.

Går.

TREDJE SCENEN.

Nala vill skynda efter Kadêr. En hindu och en hindukvinna dyka fram ur skogen. De buga sig tre gånger ända till marken inför Nala, som häpen stannar.

Hindun och kvinnan.

Hell dig, du välsignade, du utlovade och våra suckars väntan! Hell dig!

Nala.

Vad tala era tungor? Vilken hälsning är detta?

Hindun och kvinnan.

Vi bida dig, såsom risfälten längta efter regnfloden. Hell dig, herre!

Hindun och kvinnan gå.

Nala

ser efter dem orolig och tankfull.

FJÄRDE SCENEN.

Vîrasêna

kommer tillbaka.

Kom till bönen, min son!

Nala

går emot honom.

Du borde sänt mig till sultanen.

Vîrasêna
förebrående.

Du längtar till de otrogne.

Nala
sänker huvudet.

Det hade varit klokt att ej förtörna sultanen.

Vîrasêna.

Frukta icke! Den, som lägger hand på en vanaprasta, väcker uppror bland folket. Och jag vill ej, att de otrogne få se dig.

Nala.

Dig sågo de ju för ett månvarv sedan.

Vîrasêna
ser forskande på Nala.

Nala.

Jag ser en ångest i dina ögon. Du bär omsorg för mig såsom för ingen av de andra. Jag har märkt det ofta.

Vîrasêna.

Anklagar du mig därför?

Nala.

När tigern röt om natten eller en hattorm väste under golvet i kojan, alltid var din första fråga, om jag var i säkerhet.

Vîrasêna.

Det bjöd klokheten. Du är ung och oförvägen.

Nala.

Och när de andra tyngdes av botgöringens sveda, lade du den lättaste bördan på mig.

Vîrasêna.

Jag ville skona dina unga skuldror. Mycket skall en gång läggas på dem.

Nala.

Fader, jag håller dig kär, men jag förstår dig inte.

Vîrasêna.

Intill ditt adertonde år har du ej förstått. Men en gång skall du vakna som ur en sömn och — förstå.

Nala
med ett frånvarande uttryck.

Allt är mig som en dröm, som en dröm under ett jasminträd.

Vîrasêna
liksom för sig själv.

Skulle människorna icke drömma? Buddha drömmer, och hela dsjungeln, hela världen är Buddhas dröm.

Går. Nala vill följa honom.

FEMTE SCENEN.

Dinarzade, klädd såsom en djupt beslöjad muhammedansk kvinna. Endast ögonen och en del av pannan äro obetäckta. Hon är smärt och nästan av Nalas längd. Hon har framträtt i bakgrunden till vänster, men kommer närmare och ställer sig i vägen för Nala.

Dinarzade.

Gå ej!

N a l a
stannar.

Vad vill du?

D i n a r z a d e
sträcker händerna mot honom.

Hjälp oss, hjälp oss!

N a l a.

Varmed kan jag hjälpa dig? Jag är blott en lärjunge åt en vanaprasta.

D i n a r z a d e.

Du vet det. Kadêr har sagt dig det. Min fader är sjuk.

N a l a.

Din —? Vem är han?

D i n a r z a d e.

Sultanen.

N a l a
nyfiken.

Du är sultanens dotter? Har sultanen sänt sin egen dotter att bedja oss?

D i n a r z a d e.

Nej! Ingen har sänt mig. Men hans feber har tagit till. Våra läkare i palatset förmå intet. Han dör, om han ej får hjälp.

N a l a.

Jag vill fråga dem i klostret.

Vänder sig för att gå.

Dinarzade.

Du själv skall hjälpa oss. Du är ung och har milda ögon. Dina ögon äro som blommor. Du kan ej ha ett stenhjärta under dem. Gå ej till klostret. Kadêr har sagt mig, att den gamle mannen är sträng. Du själv skall läka sultanen. Kom med mig!

Nala.

Jag vill fråga Vîrasêna. Han har förbjudit mig att tala med en kvinna.

Vänder sig tvekande för att gå.

Dinarzade.

Vem? Den gamle? Det är gamla mäns sed.

Nala.

Regeln förbjuder oss att tala med en kvinna.

Dinarzade.

Lagen förbjuder även mig att ensam ströva utanför palatset. Men lagen blir till intet inför kärleken.

Nala
sakta.

Kärleken?

Dinarzade.

Dröj ej, dröj ej — du har hans liv i din hand.

Nala.

Jag vill fråga Buddha.

Ilar till bilden.

Dinarzade
förundrad.

Varför frågar du — din avgud?

Nala.

Jag frågar honom, såsom du frågar kärleken.

SJÄTTE SCENEN.

Vîrasêna nalkas, hejdar sig ett ögonblick på avstånd, som om han hört Nalas sista ord, kommer fram på scenen och upptäcker kvinnan, som i ångestfull väntan betraktar den bedjande Nala.

Vîrasêna
hårt till Dinarzade.

Vem är du?

Dinarzade.

Hjälp min fader sultanen!

Vîrasêna.

En biksju får ej nalkas otrons boningar.

Dinarzade.

Det sägs, att män från ditt kloster ofta botat sjuka, och att ni ej försmå de fattiga och elända. Ja, även de spetälske besöka eder. Håller du sultanen för sämre än en spetälsk?

Vîrasêna
ser mörkt på henne, vänder blicken mot den bedjande Nala.

Dinarzade.

Bär du hat till sultanen?

Vîrasêna
mörkt.

Buddha förbjuder oss att hata någon.

Dinarzade.

Din avgud? Förbjuder dig? Så är ett beläte bättre än du.

Vîrasêna
hotande.

Kvinna! Avbryter sig, skakar på huvudet. Nala!

Nala.

Vîrasêna

Kommer närmare de båda andra.

Vîrasêna
befallande.

Gå upp till klostret!

Nala.

Ja, fader! Stannar. Vîrasêna!

Vîrasêna
nästan hotfullt.

Gå!

Nala går.

Dinarzade
till Vîrasêna.

Hjälp oss, vise läkare! Kom med mig och säg allenast ett ord, eller också — fäller huvudet i händerna — tar du hans liv.

Vîrasêna
hårt.

Din fader dör ej.

Dinarzade
glad.

Du säger det?

Vîrasêna
behärskar en uppbrusning, kallt.

Hans befrielse har ännu ej kommit. I vällust har han levat, de fem begärelserna har han tjänat, blod har han utgjutit, människors blod och heliga djurs blod. Han är oren, och honom förestå tallösa återfödelser.

Dinarzade
ryser.

Återfödelser? Vad menar du, dervisj!

Vîrasêna
kallt.

Han har långt till målet.

Dinarzade
med en darrning.

Skall han leva?

Vîrasêna
som nyss.

Ja — även om han doge denna stund.

Dinarzade
klagande.

Ve — du gäckas med mig, avgudadyrkare.

Vîrasêna
som nyss.

Han skall allenast byta ut en skengestalt mot en annan.

Dinarzade
närmar sig, fattar en flik av hans dräkt.

Jag förstår dig ej, men — du måste, du måste — i nästa stund kan han vara död — du måste —

Nala
synes på avstånd.

Vîrasêna
som nyss.

I aderton år har Buddha väntat honom.

Dinarzade
tveksamt.

Det finns ingen gud utom Gud — vad vilja avgudarna min fader?

Vîrasêna
som nyss.

Han faller för sjukdomen, om det är Buddhas vilja.

Dînarzade
i ångest.

Nej, nej — ingen får vilja det, ingen, inte ens
Ser sig om, gör en rörelse mot bilden, men hejdar sig och får se Nala, som nalkas från höger, till båda — hör mig —!

Vîrasêna
bryter ut.

Han sitter på en annans kungatron —

Dinarzade
skrattar och snyftar om vartannat.

Nala.

Fader!

Vîrasêna
hastigt.

Nala!

Nala
upprörd.

Du måste hjälpa henne.

Dinarzade
sträcker armarna mot Nala, faller på knä, släpar sig fram emot honom.

Kom med mig — kom med mig!

Vîrasêna.

Gå till klostret, Nala!

Nala
som nyss.

Om du lovar att gå med henne till sultanen!

Dinarzade
som nyss.

Kom med — hjälp oss — kom med —

Vîrasêna
hårt, ivrigt.

Jag är en biksju. Jag kan ej. Gå, Nala, gå — olyckan ruvar över dig! Gå till klostret!

Nala
trotsig.

Nej!

Dinarzade
som nyss, ångestfullt.

Kom — kom!

Vîrasêna
vänder sig om, smärtsamt.

Nala, detta var ej din röst!

Nala
kämpande.

Förlåt mig, jag är ung — blott du är vis. Kvinnan ömkar mig, och även Buddha varkunnar sig över de otrogna.

Vîrasêna
hotande.

Jag hade förbjudit dig att tala till en kvinna.

Nala
skygg, men beslutsam.

Vîrasêna, jag är ej en tiger, jag går till sultanen.

Dinarzade
springer upp, lidelsefullt.

Välsignad vare du — kom — kom — rädda honom!

Vîrasêna
bönligt.

Nala, Nala — är jag icke Vîrasêna?

Nala
tvekande.

Jag lovar dig att skynda tillbaka till dig.

Vîrasêna
varnande.

Dina ögon, Nala, och dina öron!

Nala
ivrig.

Jag vill sluta dem till, jag vill —

Dinarzade

som nyss.

Kom — o kom —

Vîrasêna

kämpande med sig själv.

Så gå, men låt ej Kama besegra dig

Nala

ilar fram till honom.

Förlåt mig!

Vîrasêna

vinkar stum.

Nala

vänder sig mot vänster för att gå.

Dinarzade

innerligt.

Lovad vare Allâh!

Vîrasêna

sakta till Nala.

Se ej på kvinnan!

Nala.

Jag vill tillsluta mina ögon, fader, jag vill —

Går på en vink av Vîrasêna. Nala och Dinarzade försvinna åt vänster.

Vîrasêna

står med sänkt huvud, begrundande — sträcker plötsligt händerna mot bildstoden.

Buddha, skydda honom, skydda —

fäller långsamt armarna och sänker huvudet.

Ridå.

ANDRA AKTEN.

Palatsgård i sultanens slott i Agra. Pelargångar med smärta, glättade kolonner och arabiska kilbågar på sidorna och i bakgrunden. Från de platta taken runt gården synas bakom ett bröstvärn haremskvinnor då och då titta ner. Trappor från taken och till gården, vilken fylles av en trädgård med palmer, pisanger, persiko- och apelsinträd och annan tropisk växtlighet, medan i mitten en av solen färgad vattenstråle skjuter upp ur en marmorbassäng.

FÖRSTA SCENEN.

En skara hovmän i brokiga dräkter rör sig, sakta sorlande, i förgrunden.

Kadêr

skyndar in från palatset.

Han är räddad — han är räddad, Allâh vare lovad!

Hovmännen.

Allâh vare lovad!

Alla skynda i jublande trängsel ut genom fondporten.

ANDRA SCENEN.

Två slavinnor, som under det föregående då och då lutat sig fram över takvärnen, komma från var sin trappa ner på gården. De äro båda beslöjade.

Första slavinnan.

Ett under är skett.

Andra slavinnan.

Det är den unge vise.

Första slavinnan.

Det gives ingen gud utom Gud. Den unge läkaren är en otrogen.

Andra slavinnan.

Men han har räddat sultanen.

Första slavinnan.

Det var ett under. Det är Allâhs verk.

Andra slavinnan.

Han är vacker, den unge främlingen. Han liknar ängeln Gabriel, den utkorade. Ögonen äro som två djupa vatten, som två vatten i skogen.

Första slavinnan.

Han är en förtrollad prins. Menar du, att prinsessan annars själv hämtat honom till palatset?

Andra slavinnan.

Ssj! Om Baba hörde oss, så lät han kasta oss i ormtornet.

Första slavinnan.

Ingen hör oss. Baba snaskar konfekt, som prinsessan gett honom för att tiga.

Andra slavinnan.

Är det alldeles visst, att hon själv —?

Första slavinnan.

Det är alldeles visst, att hon lät fira sig utför muren, och att slavarna, som följde henne, gått vilse i dsjungeln. Kanhända tigrarna —

Andra slavinnan.

Hu! Tigrarna! Och allt detta gjorde prinsessan för sultanen!

Första slavinnan
sänker rösten.

Hon gjorde det så visst för läkaren, om hon vetat, vad hon nu vet.

Andra slavinnan.

Han bär sin grova dräkt såsom en hovman sina silkeskläder.

Första slavinnan.

Hans läpp är som rosor från Sjiras.

Andra slavinnan.

Skada, att han är en otrogen!

Första slavinnan.

Skada, skada!

Vid ljudet av röster ila de hastigt uppför seraljens trappor.

TREDJE SCENEN.

Nala
såsom jagad, med förvirrat, nästan förstört utseende, kommer hastigt ur fondporten.

Hör hit, någon! Hör hit, att jag må finna en utväg ur denna bergsklyfta! Ur denna dsjungel med hundrade försåt! Skyndar runt gården. Nej, detta är inte någon dsjungel, annars skulle jag finna vägen. En mångfald av träd ser jag — dock intet asokaträd. Om här funnes något, skulle det blomma rikeligen, så skön är hon, detta klosters härskarin—. Nej, detta är inte något kloster. Aldrig kom en så skön kvinna till vårt kloster. Vîrasêna skulle inte tillåta någon att vara så skön. Men se där! Aldrig såg jag vatten växa upp ur jorden — såsom en glänsande stängel — med en underbar kalk av vitt skum. Vatten störtar utför, alltjämt utför — men inte uppåt, alltjämt uppåt. Sannerligen, många under har jag sett. Månne *hennes* fot vidrört vattnet, så att det blommar? Nej, här är inte gott att vara. Vîrasêna väntar mig och harmas, och jag fruktar att möta hennes ögon. Hennes blick är som en natt i urskogen. Den är såsom pytonormens, ty ingen kan emotstå. Blott ännu en gång vill jag fånga hennes ögons glimt, blott ännu en gång — sedan, sedan —. Ack, Vîrasêna, du borde inte ha låtit mig —! Slår händerna för ansiktet. Tyst! Vid ljudet av röster smyger han bakom en trädgrupp.

FJÄRDE SCENEN.

Dinarzade och en slavinna komma ur en sidodörr i portiken. De äro obeslöjade, och isynnerhet prinsessan glittrar av smycken kring armar, hals och fotleder. Hon är en stolt, men ändå smidig och späd österländsk kvinnotyp. Hon synes upphetsad, och ögonen speja oroligt kring gården.

Dinarzade.

De ha sagt mig, att han skulle vara här. Han kan inte redan ha lämnat palatset.

Slavinnan.

Han var skygg som en gasell, men tilläventyrs har han råkat vilse bland gårdarna.

Dinarzade
nästan vilt.

Är han en gasell, så är jag en jägarinna. Han skall inte undslippa oss. Han är endast en man från skogen, en dervisj är han, en gosse och ingen man: Baba skall inte hindra oss att tala med honom.

Slavinnan.

Baba nekar dig ingenting, så länge han äter din konfekt.

Dinarzade.

Finner du den unge läkaren vacker?

Slavinnan.

Ja, prinsessa.

Dinarzade.

Finner du? Det finner inte jag.

Slavinnan.

Inte? Du skämtar, prinsessa.

Dinarzade.

Varför skulle jag skämta? Ser jag ut såsom en, som skämtar?

Slavinnan.

Alla andra finna den unge läkaren vacker.

Dinarzade.

Han är mig för smärt. Han är alldeles för smidig. Han liknar en ung palm, och hans huvud hänger som en kokosnöt.

Slavinnan.

Varför skulle han inte hänga med huvudet, när dina ögon betrakta honom? Han är vuxen i skogens skugga, och nu står han mitt i solen.

Dinarzade.

Menar du, att min blick bränner honom! Jag säger dig, han ser mig inte. Han har inte sett på mig, sedan jag lät slöjan falla i palatset. Hans lärare har förbjudit honom att se på en kvinna. Som om en prinsessa kunde vanhelgas av en lågättad mans blick!

Slavinnan.

Har hans lärare förbjudit honom att se på en kvinna?

Skrattar.

Dinarzade
hetsigt.

Du finner det löjligt. Sannerligen, jag själv finner det övermåttan löjligt! Hade han inte räddat min far, skulle jag skratta ut honom. Vi skulle alla skratta ut honom, tills han gömde sig i sitt skogsdunkel.

Slavinnan.

Din fars liv har han räddat, prinsessa — sultanens liv —

Dinarzade.

Det är sant. Han har räddat sultanen. Han är en skicklig läkare. Hovets läkare kommo på skam inför denne ende. — Men varför undflyr han då oss alla, som om vi ville honom något ont? Varför vill han ej tillåta, att vi tacka honom för hans bragd?

Slavinnan.

Han är en avgudadyrkare, och vi förstå honom inte, prinsessa.

Dinarzade.

Sannerligen, en avgudadyrkare, och han talar till sin avgud, till en bild av trä eller sten. Över-

måttan löjlig finner jag honom. Bryter några blommor ur buskagen; talar med förändrad röst. Dessa blommor vill jag plocka åt honom.

Slavinnan.

Åt vem, prinsessa?

Dinarzade.

Åt — åt sultanen — min fader.

Slavinnan.

De skola glädja hans hjärta.

Dinarzade.

Allâh är stor, som hörde min bön.

Slavinnan.

Allâh är stor.

Dinarzade.

De äro rätt vackra, dessa friska blomsterkinder.

Slavinnan.

De äro vackra, prinsessa.

Dinarzade
med en suck.

De äro vackrare än vi. Dessa vilvablommor, blandade med bakulas och mandelblommor, skall jag skänka åt honom.

Slavinnan
leende.

Åt vem, prinsessa?

Dinarzade.

Åt — sultanen — min fader. Stolt. Denna ensamma ros är inte så vacker som de övriga. Det skulle vara synd att erbjuda den åt sultanen. Skyggt och hastigt. Giv den åt den unge läkaren!

Slavinnan
förundrad.

Men jag vet inte, var jag skall söka honom, prinsessa.

Dinarzade
häftigt.

Man måste finna honom. Vore han inte sultanens räddare, skulle jag låta straffa honom, för det han undflyr oss.

Slavinnan.

Om jag finner honom, vill jag föra honom hit till dig, prinsessa, att du själv må belöna honom med din ros.

Dinarzade.

Nej, jag vill inte, att du söker upp honom. Denne otrogne föraktar — oss alla. Giv mig rosen! Talar till blomman. Även dig skulle han förakta!

Slavinnan
iakttar henne, småler.

Kanhända har den unge läkaren ändock sett på dig, prinsessa!

Dinarzade.

Vad menar du?

Slavinnan.

Det sägs, att när en man älskar för första gången, är han ännu skyggare än en kvinna.

Dinarzade
låter rosen falla.

Älska! Han —

Slavinnan.

Han är en lågättad man — men om han ändock lyft sina ögon till dig, då måste han ju undfly dig.

Dinarzade.

Tala mera!

Slavinnan.

Tilläventyrs fruktar han även sina avgudar, och sin lärare fruktar han. Han har kanhända lupit till skogs.

Dinarzade.

Till skogs?

Slavinnan.

Han kommer åter, prinsessa. Han kan ej annat. Han måste se dig igen.

Dinarzade.

Måste han? Jag säger dig — aldrig mera skall han få se mig. Aldrig mera!

Slavinnan.

Varför aktar du på mitt tal, prinsessa? Tilläventyrs är det, som du säger, och han har aldrig sett på dig.

Dinarzade
tar några steg för att gå.

Kom!

Slavinnan.

Vill du, att jag låter giva blommorna åt sultanen?

Dinarzade.

Ja — nej — kom, vi vilja finna den unge skogsmannen. Och när vi funnit honom, skola vi skratta, åh, vi skola skratta, skratta, hör du! Kom!

De försvinna i portiken till vänster.

FEMTE SCENEN.

Nala
smyger sig fram, ser sig skyggt omkring.

Hon låter söka efter mig. Aldrig, aldrig skall hon finna mig. Vill gå, snavar över någonting. Åh, en ros. Låtsar förundran. Sannerligen, hon talade om en ros. Hon bröt en gul ros för att skänka den åt sin fader sultanen. Jag vill taga den med i stället för lön. Jag vill taga den med åt Vîrasêna. Lyfter den mot sitt ansikte. Hänryckt. Aldrig har en ros doftat så som denna.

SJÄTTE SCENEN.

Sultanen, en högrest, kraftfullt byggd åldring, blek som efter en utstånden sjukdom, nalkas, stödd på två svarta slavar. Bakom honom synas flere hovmän på avstånd.

Sultanen.

Vem där?

Nala

gömmer hastigt blomman i gördeln.

Sultan! Jag —

En slav.

Herre, det är den unge läkaren.

Nala.

Herre, låt mig gå — de vänta mig i klostret.

Sultanen.

Det är du. Jag vet. Du som jagade bort dödsängeln med dina skogsörter. Du vill gå? Så vet: en furste skickar ej bort sitt livs räddare obelönad. Kom närmare, att jag må tacka dig!

Nala.

Jag besvär dig, herre, att du låter mig gå.

Sultanen.

Varför vill du gå? Dröj över natten! Vem fruktar du i mitt palats?

Nala.

Mig själv, herre.

Sultanen.

Dig själv? Men när du går, tager du ju din fiende med dig.

Nala.

Herre, allt är mig så främmande. Din dsjungel är ej såsom min. Jag känner ej alla dess försåt. Allt är annorlunda än därute. Ja, även jag själv är en annan.

Sultanen.

Du förefaller mig människoskygg, främling. Men du har räddat mitt liv, och en furste vore vanärad, om en sådan som du ginge bort tomhänt. Bed mig, och allt vad du begär, skall bliva dig givet.

Nala.

Herre, dina murar kväva mig. De se ner på mig med skrattande ögon. De känna mig ej, lika litet som jag dem. Låt mig gå i frid, sultan!

Sultanen.

Du måste låta mig belöna dig.

Nala.

Du är inte den förste, herre, utan den hundrade, som min lärares örter botat. Aldrig har han fordrat en belöning.

Sultanen.

Har du någonsin tillförene botat en konung?

Nala.

Nej, herre!

Sultanen.

Välan, en konung betalar, vad han mottager. Jag har fått mitt liv av dig. Synes jag dig så ringa, att mitt liv intet värde har?

Nala.

Herre, min lärare befallde mig vara tillbaka innan aftonen.

Sultanen.

Säg mig åtminstone ditt namn, unge man!

Nala.

Min lärare kallar mig Nala.

Sultanen.

Nala? Hörde jag inte det namnet en gång förr? Av vad ätt är du?

Nala.

Min lärare säger, att jag blott var en vaisja.

Sultanen.

Nala? Och du försmår en konungs lön?

Nala
böjer sig efter rosen, som fallit ur hans gördel.

Sultanen.

Du böjer dig för en vissnad ros. Jag vill låta giva dig alla mina trädgårdars rosor. Jag vill —

Nala.

Nej, herre — det skall snart bli afton, dina rosor sluta sig i sömnen. Denna enda skall påminna mig om dig och din dsjungel.

Sultanen
skrattar.

Vid Allâh, i ditt knä vore mitt huvud tryggt. Du näns ej ens störa rosorna i deras blund. Välan, mina portar äro alltid öppna för dig. Du har nu en sultan till din gästvän. Välkommen!

Går med sitt följe.

SJUNDE SCENEN.

Nala
ser efter honom, vill skynda ut. Pukor och trumpeter bakom scenen.

Kadêr.

Främling, har du sett prinsessan?

Nala.

Jag?

Kadêr.

Man söker henne överallt i palatset.

Nala.

Varför larmade de nyss?

Kadêr.

Larmade? Menar du musiken, underlige dervisj?

Nala.

Det var, såsom när påfåglarna bebåda regntiden.

Kadêr
förvånad.

Påfåglarna? Barskt. Prinsen är kommen.

Nala.

Prinsen, vem?

Kadêr.

Den väntade.

Nala.

Sultanens son?

Kadêr.

Sultanens son? Det hörs, att du är ruvad och kläckt i skogsdunklet. Sultanen har ingen son. Prinsessan är hans enda barn.

Nala.

Vem är då prinsen?

Kadêr.

Prins Bedr-ed-din av Persien.

Nala.

Av Persien?

Kadêr.

Ja, han, som friar till prinsessan.

Nala.

Till prinsessan?

Kadêr.

Ja, sultanen själv härstammar från Persien. Prinsen är hans släkting, och prinsessan skall följa prins Bedr tillbaka till Persien.

Nala.

Skall hon draga bort till de öde bergen och stäpperna — bort från palatset och från dsjungeln?

Kadêr.

Ja, skogsman, men Persien är ej öde. Har du aldrig hört talas om rosorna i Sjiras? Hela dalen är en enda rosengård, och ångan svävar dag och natt ända in i paradiset.

Nala.

Rosor? Ingen ros kan dofta såsom — dessa. Prinsessan skall ej överge sitt land, hon skall —

Kadêr
otålig.

Hon skall följa sin gemål, han skall vara hennes herre och hon skall följa honom, vart han vill. Du synes mig närgången med dina frågor, dervisj. Du har botat sultanen, men —

Nala.

Förlåt mig, om jag förtörnat dig!

Kadêr.

Därtill är du en avgudadyrkare och —

Nala
liksom vaknande.

Ja — ja — låt mig gå! Visa mig en utväg! Jag ber dig, att du hjälper mig härifrån.

Kadêr
skadeglatt.

Hjälp dig själv härifrån, undergörare! Jag måste leta efter prinsessan Dinarzade. Får du se henne, så säg henne, att hennes fader sultanen väntar.

Går.

Nala
såsom bedövad.

Hon skall följa honom. Han skall vara hennes herre. Och hon skall aldrig mera komma till dsjungeln!

ÅTTONDE SCENEN.

Två slavinnor komma ilande.

Första slavinnan.

Ve oss, om vi inte finna prinsessan!

Andra slavinnan.

Bulbul menade, att hon satt och grät i sitt badrum.

Första slavinnan.

Såg du honom? Prinsen är vacker.

Andra slavinnan.

Han har en stolt blick. Och han är en ståtlig ryttare.

Första slavinnan
hänryckt.

Så stora smaragder såg jag aldrig som i hans vita turban. Kroksabeln svedde ögonen, så strålande rödgul var den. Mustascherna äro svarta som ebenholts, och han har händer, vackra som en kvinnas.

Andra slavinnan
med ett menande ögonkast.

Blott en är vackrare.

Första slavinnan
leende.

Ja, den unge läkaren. Prinsen blir svartsjuk, om han får se honom.

Andra slavinnan
slår om, tillrättavisande.

Bedr-ed-din är en prins. Prinsessan kan inte älska någon annan än en prins.

Första slavinnan
leende.

Men du har sagt, att hon gråter. Varför gråter prinsessan?

Överevnucken
smyger sig bakom dem, plötsligt.

Inte gråter prinsessan, era sjufalt onyttiga papegojor — slavinnorna fara förskräckta ifrån varandra — men jag skall låta kasta er i ormtornet för att höra, hur ni pladdra i den buren. Jag skall låta sy in er i en säck med en sten till huvudkudde

och kasta er på Gangas sängbotten. Jag skall ge er ett par silkessnören till halsband, så att ni aldrig skall önska er några andra. I väg, i väg och finn mig prinsessan, eller dränkas vi alla som kattor i natt!

Ilar efter de flyktande slavinnorna.

Nala.

Mitt huvud svindlar. Jag vill bort — bort!

Vill gå.

NIONDE SCENEN.

Röster och buller av många fotsteg bakom scenen, bullret närmar sig, Nala gömmer sig bland träden. Sultanen och Bedr; Dinarzade, lätt beslöjad, omgiven av slavinnor; Bedrs följe; hovet.

Sultanen.

Du är en konungason med alla kungliga dygder. Skalderna prisa din tapperhet och mildhet, kvinnorna förtälja om din skönhet. Du är arvtagare till ett mäktigt rike, arvtagare till mina fäders land såsom till deras blod. Allt har Allâh gifvit dig. Med en blick på Dinarzade. Och se, allt detta lägger du i min dotters händer?

Bedr-ed-din

en ståtlig yngling med veka, kvinnligt vackra drag; han bär spår av sin tids höviska förfining, utan att synas förvekligad; blek hy, små, svarta mustascher, långa, mörka ögonhår, sammanvuxna ögonbryn. Han är praktfullt klädd, i det röda kvällsljuset glimmar dräkten som av lysmaskar. Han talar höviskt utan övermått av känsla.

Höge sultan, mina ögon hava jagat som falkar utan att finna ett rov värdigt sin åstundan. Mina

öron ha lyssnat till sagoförtäljares och sjöfarandes berättelser om främmande länder och deras kvinnors skönhet. Men ingen prisade ryktet så högt som din dotter, om ingen visste diktarna sjunga så berusande sånger. Enveri och Nîsami tävla i hennes lov med sångare från Kur alltintill Kabul. Man säger henne vara lika god, lika högsinnad och begåvad med själens prydnader som oförliknelig i kroppens jämnmått och anletets strålande fägring. Jag är en konungs son, men jag ville vara en slav i alla mina dagar allenast för att få se henne och lyssna till hennes läppars musik.

Sultanen
förnöjd.

Du hör, Dinarzade, han är en ung man, lika belevad som hans rykte sagt oss.

Dinarzade
stammande.

Fader, jag vet ej, vad min mun skall säga.

Sultanen.

Låt din mun tala, vad ditt hjärta viskar dig. Prins Bedr-ed-din väntar på ett ord ifrån dig.

Dinarzade
lågmält.

Jag aktar prinsen — och tror honom — äga de största egenskaper —

Bedr-ed-din.

Du fyller min själ med ljuvhet, prinsessa!

Dinarzade
tvekande, sedan alltmer lidelsefullt.

Men jag — fader — i Persien skulle jag dö av längtan efter — dig.

Bedr-ed-din.

Prinsessa!

Sultanen
lugnande.

Prinsessan har blivit överraskad med ett för plötsligt anbud. Ursäkta henne, min prins! Bevilja henne tre dagars betänketid, att hon må vänja sig vid de många nya tankarna. Du vet, en kvinna kan ändra sinnelag.

Bedr.

Det är mitt hjärtas förhoppning.

Dinarzade
häftigt.

Fader, jag —

Sultanen
milt.

Du vet i dag ännu inte, vad ditt hjärta om tre dagar kan befalla dig. För vårt öde råder Allâh.

Dinarzade.

Fader, jag —

Sultanen.

Ingen skall tvinga dig. Om du efter tre dagar ej har annat svar att lämna prinsen, måste han böja sig. Över kvinnors kärlek råda inga konungar,

och du är mitt enda barn. Prins, antager du villkoren?

Bedr.

Jag böjer mig för din vishet, upphöjde sultan.
Sultanen, prinsen, hovet gå. Sist av alla Dinarzade.

TIONDE SCENEN.

I det Nala vill ila ut efter hovet, varseblir honom Dinarzade. Hon vinkar åt sina slavinnor, som halvt dolda stanna i portikerna, så att Nala och prinsessan ensamma synas inneha scenen.

Dinarzade
befallande.

Vart går du?

Nala
orolig.

Se, natten skall snart vara här, och jag lovade Vîrasêna —

Dinarzade.

Har ej sultanen bjudit dig stanna över natten i palatset?

Nala.

Jag lovade Vîrasêna —

Dinarzade
insmickrande.

Men om nu *jag beder* dig stanna?

Nala
darrande.

Vîrasêna har sagt mig —

Dinarzade
gör våld på sig.

Och om jag *befaller* dig —

Nala
allt mer orolig.

Du vet det, prinsessa, ty du själv har hört —

Dinarzade
spefullt.

Varför vänder du bort ansiktet? Du ser ju, att jag är beslöjad.

Nala
ser förbi henne med en skygg blick.

Prinsessa —

Dinarzade
leende.

Du ser ju, att jag är beslöjad, och en beslöjad kvinna har ej Vîrasêna förbjudit dig att betrakta.

Nala
stammande.

Du var beslöjad, när du kom till oss i klostret.

Dinarzade
spefullt.

Se, jag har blott ögonen obetäckta. Inte fruktar du en kvinnas ögon? Ögonen äro blott speglar åt den, som betraktar. I dens ögon, vilka du möter, möter du allenast dig själv. Varför fruktar du mina ögon! Fruktar du tilläventyrs dig själv?

Nala
utan att lyfta blicken, med plötsligt lugn.

Jag fruktar att ej lyda min lärare.

Dinarzade
som nyss.

Säg mig åtminstone ditt namn, att jag må finna dig åter, sedan du gått!

Nala
bortvänd, orolig.

Låt mig gå i frid, prinsessa; låt mig gå!

Dinarzade
med hycklad iver.

Säg mig ditt namn!

Nala
upprörd, utom sig.

Prinsessa — vill gå.

Dinarzade
låter slöjan falla, gäckande.

Bär du sådan skräck för en kvinna — med hög röst — Nala!

Nala
vänder sig överraskad, betraktar henne mot sin vilja, skiftar färg.

Prinsessa —

Dinarzade
leende.

Du bär min ros i din gördel, Nala. Nala för hastigt handen till sin gördel. Du har ändock sett på mina ögon, dervisj. I smyg, såsom en tjuv har du sett på mig. Dina avgudar skulle ingenting ana. Jag vet, att du har sett på mig — i dsjungeln, i palatset. Därför bär du rosen i din gördel.

Nala
kastar rosen ifrån sig som ett eldkol.

Prinsessa, jag —
Tar ett steg för att komma förbi henne.

Dinarzade
ställer sig i vägen.

Du är blek, Nala — du skall bli ännu blekare.
Räcker gäckande armarna mot honom.

Nala
stiger tillbaka.

Kamas besmittelse — Vîrasêna, Vîrasêna —

Dinarzade
närmar sig leende med utbredda armar.

Se då på mig, Nala! Se på mig, du som hatar kvinnorna, se på mig!

Nala
som alltjämt ryggar tillbaka, stöter nacken i en palmstam, så att han, för att ej falla, ett ögonblick måste gripa prinsessans arm, som han åter förfärad kastar ifrån sig, varpå han med sänkt huvud närmar sig utgången.

Dinarzade
spefullt.

Dröm om Dinarzade! Högre. Dröm om Dinarzade!
Skrattar gällt.

Slavinnorna
skymta åter i bakgrunden och upprepa i korus hennes skratt.

Nala
tar till flykten, medan prinsessans och slavinnornas skratt klingar allt mångstämmigare och gällare.

Ridå.

TREDJE AKTEN.

Scenen som i första akten. Förmiddag.

FÖRSTA SCENEN.

Vîrasêna, grubblande, med korslagda armar och med ryggen lutad mot sockeln av Buddhabilden.

Bârata

närmar sig från höger, ur bakgrunden. Han är liksom Vîrasêna klädd i eremiternas enkla, veckrika, nästan fotsida kolt. Han är något mindre reslig än Vîrasêna, och hans gula, rynkiga drag äro mildare. Hållningen är rak, men skägg och hår äro vita.

Vîrasêna, du dröjer?

Vîrasêna

utan att ändra ställning, eller se upp.

Bârata, kom!

Bârata

kommer närmare.

Vîrasêna!

Vîrasêna.

Är Nala ännu ej kommen tillbaka?

Bârata.

Nej!

Vîrasêna

som förut.

Har något hänt honom?

Bârata
med en åtbörd.

Buddha avvände allt ont ifrån oss!

Vîrasêna
som förut.

Jag är orolig för Nala.

Bârata
kommer ett steg närmare.

Orolig? Vad skulle väl ha hänt honom?

Vîrasêna
ser upp.

Månne de hålla honom med våld kvar i palatset? Skulle de ana, vem —?

Bârata
ivrigt.

Hemligheten är bevarad. Intet otroget öra har förnummit den.

Vîrasêna
sänker åter huvudet, paus.

Skulle hans botemedel ej ha lyckats rädda sultanen?

Bârata.

Jag förundrar mig, att du lät honom gå.

Vîrasêna
skakar stum på huvudet.

Bârata.

Denna sjukdom var oss törhända sänd till —
avbryter sig, skakar på huvudet.

Vîrasêna
med ett leende, halvt bittert, halvt stolt.

Nala har fått en vilja på det yttersta av dessa dagar. Han vägrade lyda min befallning.

Bâratâ.

Vägrade? Omöjligt! Skulle någon redan ha förrått för honom, vem —?

Vîrasêna
leende.

Han har sett en kvinna.

Barata.

En kvinna! Han griper bestört efter radbandet. En kvinna! Vad skola vi göra, vad skola vi göra?

Vîrasêna
allvarlig.

Sänd genast ett bud till palatset!

Bârata.

Och om man vägrar att utlämna honom?

Vîrâsena.

Då storma vi palatset.

Bârata.

Det är väl befäst.

Vîrasêna.

Folket kommer att resa sig, när man låter dem veta —

Bârata.

Vålan, Vîrasêna, jag skall sända en löpare till slottet. Går.

ANDRA SCENEN.

Ett långt tåg människor och lastdjur slingrar sig från bakgrunden till vänster ner emot floden. Krigare, en bärstol med bärare, en elefant med förare, lastade hästar, slavar, två slavinnor. Dinarzade stiger ur bärstolen, beslöjad.

Dinarzade
Till Vîrasêna.

Hell dig, dervisj!

Vîrasêna
som under detta uppträde ej visat någon förvåning eller nyfikenhet, lyfter huvudet; rösten förråder en lätt darrning.

Prinsessan!

Dinarzade
med förnäm vänlighet.

Sultanen spörjer efter den unge läkarens hälsa och sänder honom dessa skänker såsom en ringa gengåva mot livets skänk.

Under det följande syssla slavarna med att avlasta varorna.

Vîrasêna
tar ett steg emot henne, behärskat.

Är ej Nala kvar i palatset?

Dinarzade
förvånad.

Nej, dervisj!

Vîrasêna
med behärskad oro.

Talar du sanning?

Dinarzade
med oro.

Så sant som Profeten. Den unge läkaren skyndade tillbaka före solnedgången. Sultanen

bad honom stanna, men han vägrade — med lätt ironi — han sade oss, att du förbjudit honom, helige dervisj.

Vîrasêna
betraktar henne.

Han är ej återkommen.

Dinarzade
leende, men ängslig.

Du skämtar, dervisj. Vägen är ej lång. Blott en timme behöver en rask löpare. Sorglöst. Nala var en rask löpare.

Vîrasêna
ser ut i rymden, sakta.

Om en tiger eller en —

Dinarzade
gör en rörelse, rösten darrar.

En tiger? Nej, nej — Allâh förbjude det!

Vîrasêna.

Dsjungeln är tätt befolkad, och om natten undviker en människa ej lätt jaktstigarna. Ser åter på prinsessan, nästan hatfullt. Har han endast snuddat vid en orms stjärt —

Dinarzade
tar några häftiga steg framåt, våldsamt.

En orm? Dina ord döda mig, dervisj!

Vîrasêna
forskande.

Sedan era bländverk gjort hans steg tunga, sedan dina —

Dinarzade
behärskar sin förvirring.

Ingen har fördröjt hans väg. Ingen hindrade honom att återvända. Du bedrar dig, helige, han ville ej ens mottaga sultanens skänker, fastän man besvor honom. Han ville allenast vända tillbaka, och ingen hindrade honom. Vänder sig mot de avlastade varorna, för att undvika Vîrasênas blick. Dessa äro nu sultanens skänker.

Vîrasêna
hotande.

Du fördöljer sanningen, kvinna!

Dinarzade
halvt bortvänd.

Vad har jag väl att fördölja? — Krigare, jag vill, att ni genomströva nejden för att finna den unge läkarens spår. Han, som bringar mig den unge vise välbehållen, åt honom vill jag betala den funnes vikt i guld.

Krigarne.

Ja, prinsessa!
Ila in i skogen.

Vîrasêna
med mödosamt behärskad vrede.

Jag säger dig: ni ha dräpt honom i palatset.

Dinarzade
förvånad.

Dräpt honom?

Vîrasêna
med skälvande röst.

Ni ha dräpt honom — och detta — visar på skatterna — detta är er blodspenning åt hans vänner.

Dinarzade
lugnt.

Jag fattar ej din mening, dervisj.

Vîrasêna
fortfarande pinad av sin fruktan.

En förrädare har sagt er —

Dinarzade
nyfiken.

Vad?

Vîrasêna
stryker med handen över pannan, lugnare, misstänksamt.

Vad är ditt ärende, prinsessa?

Dinarzade
med en blick, som hon söker göra oskyldig.

Sade jag dig inte, att sultanen ville tacka sin läkare? Han har uppdragit åt mig att tacka honom. Ty det var jag, som uppsökte åt honom hans livs räddare.

Vîrasêna
med dold förbittring.

Måtte dina gudar belöna dig!

Dinarzade.

Det finns ingen gud utom Gud.

Vîrasêna.

Det finns ingen gud utom Buddha, i honom röras och leva gudarna såväl som människorna, djuren, träden, blommorna, stjärnorna. Jag är hans tjänare och även Nala. Det är oss i vår regel förbjudet att söka världens umgänge. De otrogna äro betraktelsens fiender, och i kvinnornas fotspår växa de fem begärelserna. Jag vill ej, att du besöker Nala, eller att han får se dina ögon oftare.

Dinarzade.

Du är stolt, dervisj — men ingen stöter ostraffat bort en härskares gästvänskap. Min fader kan vara er alla till beskydd och din son Nala till stöd.

Vîrasêna
otåligt.

Ja, såsom en pisangstam, vilken brytes av i en kraftig hand. Jag vill ej, att han får se dina ögonhår oftare.

Dinarzade
leende.

Fruktar törhända även du mina ögonhår? Hastigt. Ah, dervisj, du söker bedraga mig, och han är länge sedan återkommen. Du håller honom gömd i ditt kloster.

Vîrasêna.

En biksju kan inte ljuga. Men om han kommer tillbaka till klostret, skall jag aldrig tillåta honom lämna det.

Dinarzade
leende.

Om du förmår hindra honom, gamle. Nala är ung, du själv är en gubbe och — pekar på bilden — din Buddha en stenbild.

Krigarna vända tillbaka.

Vîrasêna.

Du hädar — ingen hädar ostraffat —

Dinarzade
till krigarna.

Nåväl?

En krigare.

Han är ej funnen, prinsessa.

En annan.

Vi sökte i bambuskogen ända ner till vattenbrynet.

En tredje.

Vi letade inåt dsjungeln, men ej en bakula var plockad, ej en ormbunke bruten.

En krigare.

Vi måste vända tillbaka, prinsessa, snart är solen på toppen av himlen, och hettan skall plåga dig.

Dinarzade.

Vi återvända. Gäckande. Vi mötas igen, dervisj!

Vîrasêna.

Hoppas ej det möte du ej skall välsigna!

Dinarzade stiger i sin bärstol; tåget sätter sig åter i rörelse och försvinner i skogen till vänster. Vîrasêna går långsamt åt höger och döljes snart av bakgrundens trädgrupper. Scenen är en kort stund tom.

TREDJE SCENEN.

Nala, behängd med båge och koger, släpar en blodig tigerhud efter sig fram till Buddhastoden. Hans dräkt är blodig och i trasor, ögonen blodsprängda, stundom vackla hans steg. Han förefaller trött och utvakad. Då och då vaknar han till i en plötslig upphetsning. Han ser sig om, blir varse de uppstaplade skatterna.

Nala.

Drömmer jag? Har du sänt mig även denna dröm, Buddha? Lyfter i föremålen. Ett svärd med en slida som en höstmåne, ej ens Kadêr äger dess like. En gördel med stenar likt bimbafrukter eller likt mogna druvor! En huvudduk lik en kundablomma! Och denna sten lik ett glödande kol! Eller denna, genomskinlig likt en vattenbubbla! Och denna — ja, den är ämnad för en krigare. Med denna hårda hatt — sätter på sig en hjälm — om pannan kunde jag besegra Kadêr — och med detta svärd — lyfter vapnet — skulle jag trotsa en prins. Omgjordar sig och väpnar sig. Buddha, är gåvan ifrån dig? Du tiger. Du lyfter aldrig dina leende ögonlock. Jag vet: sultanen — sultanen! Buddha, liknar jag inte en sultan?

FJÄRDE SCENEN.

Bârata

nalkas långsamt och med sänkt blick; när han är helt nära Nala, slår han upp ögonen, gör en rörelse av överraskning.

Ett under — ett under! Det är han, han! Nala, du liknar honom.

Nala
förundrad.

Vem?

Bârata
betraktar honom, säger nästan smekande flera gånger.

Nala — Nala! — Var har du dröjt så länge?

Nala.

I dsjungeln.

Bârata.

Har du funnit dessa skatter i dsjungeln?

Nala.

Nej, här fann jag dem. Du måste veta, vem som burit dem hit.

Bârata
skakar på huvudet.

Jag har betraktat de sex vägarna. Jag har vakat hela natten. Plötsligt. Nala, även du har vakat.

Nala
undvikande.

Jag förirrade mig i en okänd trakt av skogen, och —

Bârata.

När lämnade du palatset?

Nala.

Vid solnedgången.

Bârata.

Hela natten har du strövat omkring i dsjungeln?

Nala.

Ja, Bârata.

Bârata.

Sällsamt!

Nala.

Vad jag såg i palatset — takstolparna av sten, det blommande vattnet, de många människorna — allt detta förvirrade mina ögon, så att de ej varsnade, att mina fötter gingo vilse. Jag är hungrig, Bârata — jag har levat av dagg likt en tsjâtakafågel.

Bârata
betraktar honom oavvänt.

Skogen är full av bröd, min son. Varför har du ej ätit?

Nala
undvikande.

Jag hade ingen hunger, Bârata.

Bârata
betraktar honom.

Vîrasêna talade om en kvinna — Nala gör en rörelse — men jag ser, att du sysslat med annat än kvinnosamtal. Visar på tigerhuden. En tigerhud!

Nala.

Ja, Bârata.

Bârata.

Har du fällt en tiger, du, en lärjunge åt en biksju?

Nala.

Det var nödvärn. Han låg i försåt vid hjort-

stigen. Tilläventyrs var han en demon, som Kama sänt mig.

Bârata.

Men bågen? Och kogret?

Nala.

Jag tog vapnen i palatset, ty natten föll på.

Bârata
förundrad.

En lärjunge åt Vîrasêna?

Nala
upphetsad.

Ah, natten är förskräcklig i dsjungeln. Gräshopporna sorlade över mig som ett stort vatten. De piskade min hud såsom ett åskregn. Björnen hörde jag mumla, och aporna skreko i atimuktarankorna. Drakar ringlade förbi mig och spökdemonerna —

Bârata
ryser till.

Spökdemonerna?

Nala.

Ja, eldögda pîsakas och kolsvarta râksjasas — och bakom ett fikonträd hukade tigern —

Vîrasêna nalkas på avstånd.

Bârata
i spänning.

Åh, tigern —

Nala
utan att se Vîrasêna.

Redan såg jag döden nalkas. Hans svarta

vinge överskyggade mig. Jag kände hans kalla fläkt på min panna. Jag slöt ögonen, men jag lade ändå en pil på strängen — tigerns rytande väckte mig till liv, och se, förtvivlan skärpte min blick. Jag hann kasta mig bakom fikonträdet för hans sista språng, när min pil stod i hans hjärta —

FEMTE SCENEN.

Vîrasêna

har, medan han lyssnat, betraktat ömsom Nala, ömsom tigerhuden; ropar med en glädjedarrning i stämman.

Nala! Behärskar sig. Är du sårad?

Nala

med en skygg blick.

Nej, Vîrasêna!

Bârata.

Hans hjärta är en krigares, Vîrasêna — han har slagits med pisakas hela natten i dsjungeln.

Vîrasêna.

Pisakas? — Strängt. — Har du fällt tigern, Nala?

Nala

skyggt.

Ja, Vîrasêna. Det var nödvärn. Tilläventyrs var han en demon.

Vîrasêna

som nyss.

Törstar min lärjunge efter blod? Du har flått

huden av hans kropp och släpat med dig för att skryta av din mandom. Nala sänker huvudet. En demon? Då har du vanhelgat Buddhas helgedom med hans blod och bragt demonernas förbannelse över vår böneort.

Nala
med sänkt blick.

Fader!

Vîrasêna
betraktar Nala.

Tag bort vapnen!

Nala
avkläder sig vapenskruden, lägger den stillatigande för sin lärares fötter.

Vîrasêna.

Kasta dem i Dsjamna! Nala vill utföra befallningen. Vänta — vi vilja gömma dem i förrådshuset. Nala och Bârata flytta skänkerna bakom scenen. Paus, varunder Vîrasêna förstulet betraktar Nala. Nala!

Nala
kommer långsamt närmare.

Vîrasêna!

Vîrasêna.

Du har vakat hela natten i dsjungeln?

Nala
förvirrad.

Demonerna förföljde mig.

Vîrasêna.

Möt min blick!

Nala

gör en ansträngning, men sänker huvudet.

Vîrasêna

strängt.

Nala, dina ögon ha betraktat henne.

Nala

vars blick irrar utan mål, stammande.

Palatset — det blommande vattnet — påfågelskören —

Vîrasêna.

Tag dig i akt, Nala!

Nala

plötsligt, med en trött rörelse.

Vîrasêna, låt mig dö!

Vîrasêna

lämnar Nala en kris.

Se där! Nala mättar åt sitt bröst. Nala, du är ung! Griper hans arm.

Nala

nästan klagande.

Varför låter du mig inte dö, Vîrasêna?

Vîrasêna

ser på honom, skakar på huvudet, går tankfull in i hyddan.

SJÄTTE SCENEN.

Sultanen och Bedr komma. Man skymtar två hästar på avstånd.

Sultanen
vänligt.

Nala — var hälsad, vi besöka dig.

Nala.

Herre! Ser med blygsel på sina trasor.

Sultanen.

Man har saknat dig här i natt. Man trodde, att en tiger —

Bedr.

Vid de åtta himlarna — en färsk tigerhud! Har du fällt skogens sultan, unge främling?

Nala
gör ett jakande tecken.

Sultanen.

Du är då lika tapper jägare som skicklig läkare.

Nala.

Herre, det var nödvärn.

Sultanen.

Vid Allâh, ödet har bestämt dig till något. Du läker och dräper konungar lika lätt.

Bedr
nedlåtande.

Du kunde pryda en furstes följe. Är du tillfreds här i ödemarken, unge man?

Sultanen

leende.

Golvet i mitt palats brände honom under fötterna. Dessa avgudadyrkare — visar på bilden — leva såsom de vilda djuren.

Nala

stolt.

Dsjungeln är mitt hem. Dsjungeln är Buddhas palats.

Sultanen

som nyss.

I sanning, du väljer ett större palats, än det jag kan bjuda dig.

SJUNDE SCENEN.

Vîrasêna

stannar vid utträdet ur kojan, mörkt.

Nala, kom!

Sultanen

vänligt.

Är du den gamle, hans lärare?

Vîrasêna.

Jag är en vanaprasta, herre!

Sultanen.

Välan, jag vill taga din son med mig. Jag vill göra honom rik.

Vîrasêna.

Han är rikare, än du kan göra honom.

Sultanen
leende.

Du har rätt, ty han är en härlig yngling.

Bedr
välvilligt.

Avstå honom åt sultanen, gamle!

Sultanen.

Du skall få din plats vid hans sida, dervisj!

Vîrasêna.

Dina anbud äro ej lockande nog.

Sultanen
leende, men förtrytsamt.

Vid mitt skägg, du bleve ej nöjd, om jag gåve honom min dotter och hälften av mitt rike.

Vîrasêna
lugnt.

Som du säger. Jag bleve ej nöjd ens då.

Sultanen
harmsen.

Dervisj, ditt tal är oredigt. Du talar som en hasjisjätare.

Bedr
med ett högdraget smålöje.

Kom, sultan, låt oss ej harmas över dårar: dårarna äro Allâhs älsklingar.

Sultanen
skrattar.

Du har rätt, Bedr, jag sade dig ju att de äro

avgudadyrkare. Men du, Nala, vet, att mitt palats' portar alltid stå öppna för mitt livs räddare.

Sultanen och Bedr gå.

Vîrasêna.

Vem var ynglingen?

Nala.

Prins Bedr-ed-din av Persien.

Vîrasêna.

Slöt du gästvänskap med honom i palatset?

Nala

nästan hotande.

Nej! — Varför frågar du, Vîrasêna?

Vîrasêna.

Därför att jag fångade elden i ditt öga. Han har kommit för prinsessans skull, har han icke, Nala?

Nala

sänker blicken.

Vîrasêna!

Vîrasêna

betraktar honom; efter en paus.

Du är svag, Nala, jag vill, att du blir stark. Du måste bli stark. Du är ämnad för stormen.

Nala.

Du är mig en gåta, Vîrasêna.

Vîrasêna.

Tilläventyrs skall jag en gång giva dig tydningen.

NIONDE SCENEN.

Bârata
ser sig spejande omkring.

Vîrasêna!

Vîrasêna.

Vad vill du, Bârata?

Bârata
hemlighetsfullt.

Jag har något att säga dig.

Vîrasêna.

Nala, min son, gå upp till klostret!
Nala går.

Bârata.

För en timme sedan kom bud till palatset, att folken i söder göra uppror.

Vîrasêna
lugnt.

Kan man förlita sig på detta budskap?

Bârata.

Våra spejare vände nyss tillbaka. De säga, att nejderna vid Ganga ännu vänta ett tecken, men att Dekân sorlar såsom en bergflod i regntiden.

Vîrasêna
grubblande.

De vänta ett tecken?

Bârata.

Är ej stunden inne, Vîrasêna?

Vîrasêna

som nyss.

Kanhända. Ännu —

TIONDE SCENEN.

Kadêr och en trupp krigare ila in.

Kadêr.

Vid Allâh, sultanen når eder, om ni spinna ränker.

Vîrasêna.

Vem talar om ränker med en vanaprasta?

Bârata.

Sultanen må vakta sig att väcka Buddhas vrede.

Kadêr.

Buddha — tacka sultanens långmodighet, att han ännu tål dig och dina avgudar.

En krigare.

Det finns ingen gud utom Gud. Ner med belätena!

Slår ner bilden.

Vîrasêna

förfärad, utom sig.

Gudaskändare!

K r i g a r n a
i korus.

Allâh och Profeten!

K a d ê r.

Tacka oss, att vi ej fara fram hårdare mot — ränksmidare!

B â r a t a.

Buddha skall hämnas —

K a d ê r.

Vakta dina läppar, att de ej röja en förrädare!

V î r a s ê n a.

Jag skall anklaga dig hos —

Kadêr och krigarna ila åt höger.

B â r a t a.

Såg du? De skola speja åt söder.

V î r a s ê n a.

Bârata, stunden är inne.

B â r a t a.

Vad råder du?

V î r a s ê n a.

Kalla Nala! Bârata går. Han föll på tigerhuden.

ELFTE SCENEN.

E n h i n d u.

Biksju — hur länge skola slavarna bida?

Vîrasêna.

Tills lotosblomman får vingar och flyger över länderna.

Hindun.

Länge, länge skola då slavarna bida.

Vîrasêna.

Buddha skall göra ett under. Inom två solvarv skola slavarna vara fria.

Hindun bugar sig till jorden, går.

TOLFTE SCENEN.

Nala och Bârata komma. Vîrasêna går Bârata tillmötes, talar avsides med honom. Bârata går. Då och då avlägset åskmuller.

Vîrasêna

visar på Buddhas beläte.

Nala, min son, se!

Nala

förfärad.

Vem vågade?

Vîrasêna

med tonvikt.

Vem?

Nala.

Han ligger skymfligt så. Låt mig resa upp bilden!

Vîrasêna

hejdar honom.

Stilla — hör åskan —

Nala.

Indra vredgas. . .

Vîrasêna.

Han skall ej upphöra att vredgas, innan skymfen är avtvättad.

Nala

efter en paus; forskande, skyggt.

Buddha skall ej tillåta, att vi hämnas.

Vîrasêna

gör våld på sig, orolig.

Han skall tillåta det.

Nala

studsar.

Har du inte sagt mig, Vîrasêna, att —?

Vîrasêna

oroligt, sedan med växande tillförsikt.

Kallar icke Buddha sig själv en krigare? Avskyr han icke Kamas välde? Äro icke de otrogna betraktarnas fiender, och förfölja de icke Buddhas bekännare? Om Kama får utrota de trogna, vem skall sedan förkunna Läran för människorna, när skola de då inse den stora Sanningen, och när skall tillvarons plåga upplösas i Nirvana?

Nala

tvekande.

Kanhända, att Buddha nedstiger i en ny inkarnation?

Vîrasêna

otåligt.

Den helige har ofta återvänt till världen för

att förkunna Låran och bekämpa de fem begärelserna. Skulle ej vi, hans bekännare, en liten tid nedstiga från betraktelsens höjder för att ömka människornas livskval? Skulle vi ej varkunna oss över dem, som sucka efter befrielse?

Nala
häpen.

Du själv, biksju — åmnar du återvända till människorna?

Vîrasêna
befallande.

Nala — jag vill sända dig till dem.

Nala
tar ett steg fram.

Mig?

Vîrasêna
barskt, för att dölja sin inre kamp.

Sultanen, den otrogne, är fientligt sinnad mot Mästaren och hans bekännare. Överallt har han låtit nedslå hans bilder och fördrivit hans vanaprastas. I dag har han även uträckt sin hand över oss.

Nala
häpen.

Sultanen?

Vîrasêna
som nyss.

Tilläventyrs har någon uppenbarat för honom, vem du är, så att han fruktar dig —

Nala.

Mig — Vîrasêna?

Vîrasêna
högtidligt.

Ja, Nala, dig! Du frågade mig en gång om sagornas folk. De voro dina fäder, Nala, du är den siste radsjans son.

Nala
nästan vilt.

Radsjan — är även detta en dröm?

Vîrasêna
genomkämpat.

Allt är en dröm, min son — jag vill, att du drömmer även denna dröm.

Nala
med ansiktet i händerna.

Nej — nej — jag vill ej drömma så.

Vîrasêna
rätar upp sig.

Även jag har drömt, min son. Jag var din fader konungens vän och rådgivare, då inkräktarna bröto in över Indien. När din fader Bimbisara och din moder Amra föllo i segrarens våld och dräptes, flydde jag med dig, som då ännu var späd, till dsjungelns gömslen. Jag blev en vanaprasta, och i mitt kloster uppfostrades du i okunnighet om din börd. I dag må du veta din gåta: du är en krigare och en konungs son, liksom jag själv var en brahmana, medan jag ännu drömde.

Nala
bedjande.

Vîrasêna, låt mig vara, vad jag var — din son och ingen annans son.

Vîrasêna
vädjande.

Och dock längtade ditt blod i dig, konungars blod, längtade efter att se stolta, starka män och —

Nala
dystert.

Jag har sett dem, och du vill väpna mig emot dem.

Vîrasêna
som övertalande sig själv.

Du har svaga skuldror, Nala, men mycket skall påläggas dem. Folket kräver sin härskare, de förtryckta vilja en ledare, vanaprastas vilja sin beskyddare. Redan stå folken i söder i uppror, mellan Dsjamna och Ganga vänta de blott ett tecken, och sultanen darrar på sin tron — för dig.

Nala
med sänkt blick.

Sultanen är min vän.

Vîrasêna
hotfullt.

Då är du Kamas vän, och Indra åskar för din skull. Under Buddhas anlete har du vuxit upp, hans bekännare ha givit dig Sanningen. Buddha kräver av dig, att du upprättar hans namn ibland folket.

Nala
undergivet.

Vad befaller du mig, Vîrasêna?

Vîrasêna.

Att du begiver dig till palatset i Agra.

Nala
spritter till.

Till palatset? Du förbjöd mig —

Vîrasêna
högtidligt

Du är konung, Nala. Himmelens och jordens gudar beskydda dig. När du drager till palatset, drager du till ditt eget hus. Och från palatset skall du giva ditt folk tecknet.

Nala
ser upp.

Tecknet?

Åskan rullar närmare.

Vîrasêna
efter en paus, mödosamt.

Blodets tecken.

Nala
ropar i ångest.

Vîrasêna, fader — du gör med mig, vad du vill. Du har lärt mig frukta blod.

Vîrasêna
lidelsefullt.

Jag skall lära dig älska det, till dess Agras helgedomar renats.

Nala
kvidande.

Vîrasêna — Vîrasêna!

Vîrasêna
lössläppt.

Innan jag var en vanaprasta, var jag en brahmana, och ännu ha ej späkningarna kuvat mig. Bilden ligger på en tigerhud, och i tigern var törhända en demon. Nala, jag sänder dig till palatset. Jag skall själv komma till din hjälp.

Nala
under hans vilja.

Men sultanen?

Vîrasêna
som nyss.

Säg, att jag sänder dig — ty jag sänder dig till palatset, Nala. Gå, jag befaller dig — såsom jag stundom, när jag var en brahmana, befallde.

Sänker huvudet och går hastigt in i kojan.

Nala
skälvande inför en blixt.

Vîrasêna — Vîrasêna!

TRETTONDE SCENEN.

På avstånd har en bärstol stannat. Bärarna försvinna för att söka skydd i skogen. Dinarzade stiger ur bärstolen.

Dinarzade
beslöjad.

Nala!

Nala
tar ett steg emot henne, vänder sig sedan till flykt.

Dinarzade
ställer sig i hans väg, lågmält, men nästan despotiskt.

Jag vill, att du hör mig.

Nala
stammande.

Vad vill du mig, prinsessa?

Dinarzade
efter en hastig blick åt molnen, undertryckt.

Jag har trotsat ovädret för din skull. Jag ville se, om du ännu andades. Andas du, Nala? Mig tyckes, luften är förtärd i molnens kvalm.

Nala
halvkvävt.

Mig tyckes —

Dinarzade
ser rakt framför sig mot åskådaren.

Bärarna bådo mig vända om, men jag hade hellre till fots trotsat dsjungeln.

Nala
med en blick på molnen.

Dsjungeln är förskräcklig.

Dinarzade
ännu bortvänd.

Har du aldrig vakat en natt i dsjungeln, Nala?

Nala
orörlig, sakta.

I natt, prinsessa.

Dinarzade
ser på honom, vänder hastigt bort huvudet, upprepar för sig.

I natt. — Jag önskade, att jag vakat en natt i dsjungeln — sakta — i natt.

Nala
närmar sig ett steg, naivt.

Du hade ej fått sova, prinsessa. Dsjungeln var uppfylld av demoner — som jagade mig hela natten.

Dinarzade
leende, stilla.

Demoner? Med en kvinnas ansikte, Nala?

Nala
slår ned ögonen, andas häftigt.

Ja.

Dinarzade
lutar sig framåt, utan att närma sig.

Inte heller sov jag i palatset. Hela natten vakade jag, hela natten och — ser sig omkring — mig tyckes, att jorden förgås i molnens famntag.

Nala
orörlig, med skälvande röst.

Mig tyckes såsom dig, prinsessa!

Åskan rullar starkt.

Dinarzade
som nyss.

Vem ger dig din kraft, Nala? Jag är allaredan vanmäktig.

Ett dånande åskslag.

Nala
som förut.

Mig tyckes, att allt brinner.

Dinarzade
slår tillbaka sin slöja, ser på honom.

Ovädret är över oss. Var skola vi finna skydd?

Nala
ser sig om, lågmält.

Jag vet en grotta, prinsessa, en klippgrotta i tätaste dsjungeln.

Dinarzade möter hans ögon. De stanna en stund orörliga, fördjupade i varandras blick. Därefter närma sig båda samtidigt. Dinarzade slår armarna om honom. Nala möter hennes mun. Medan de så stå omfamnade, åskknall och blixt. Åskan slår ner i floden. Omslingrade och med blickarna i varandra vandra de långsamt mot vänster och försvinna småningom i skogen.

FJORTONDE SCENEN.

Bârata
stiger ut ur kojan.

Såg du, Vîrasêna?

Vîrasêna
kommer efter

Jag såg. Indra slungade sitt spjut mot jorden. Väldig är luftens herre. Demonerna skälva.

Bârata.

Se, se! I fjärran brinner det. Blixten har tänt ett träd i dsjungeln.

Vîrasêna.

Ett gammalt träd, Bârata, ty åskan skonar de unga.

Bârata.

Se, se! Kan du ej se pisakas flykta? Kan du ej höra raksjasas? Indra förföljer dem, han slår dem med sin elds svärd.

Vîrasêna.

Luften brinner. Himlen brinner. Mig tyckes, att allt brinner. — Plötsligt. — Var är Nala?

Bârata.

Nala? Är han ej i klostret?

Vîrasêna
ropar.

Nala! Nala! — Ilar runt scenen. — Nala!

Ridå.

FJÄRDE AKTEN.

En festsmyckad sal i palatset. Fondväggen öppnar sig i en rad arabiska kilbågar över smärta, glättade kolonner, mellan vilka hänga praktfulla draperier. Till höger och vänster flera dörrar och portar. Till vänster under en baldakin en trondivan med kuddar för sultanen. På sultanens högra sida en divan för prinsen, på den vänstra en dylik för prinsessan. Framför divanerna rökelsekar med tunna rökslingor, vattenpipor för sultanen och prinsen.

FÖRSTA SCENEN.

Sultanen, prinsen och prinsessan på sina divaner i skimrande praktdräkter. Bakom dem slavar med påfågel- och yakfläktor, som äro i ständig rörelse. Slavinnor och evnucker vid prinsessans sida och vid hennes fötter. Hov- och ämbetsmän bakom konungen. Pansarklädda krigare i vapen vid alla dörrar och portar. Stormän på divaner runt salen med slavar bakom sig. Nala i hovdräkt på en divan till höger om prinsen med ryggen halvt åt åskådaren. Sultanen och prinsessan betrakta honom då och då, den förre forskande, den senare förstulet och med behärskad lidelse. Man ser ej Nalas ansikte. Kadêr i bakgrunden. På en matta vid sultanens fötter, halvt vänd mot sultanen, halvt mot åskådaren en persisk sagoberättare.

Sagoberättaren.

O din tids konung! Det var en gång i Dsjedda en köpman vid namn Hassan. Han var rikt begåvad med ägodelar, med handelsfartyg, ädelstenar, slavar och slavinnor, och på sistone skänkte ho-

nom Allâh även en son, den fadern fick mycket kär. När sonen, som han kallade Jussuf, var tjugu år, gav honom Hassan en basar, ett vackert hus och en ung slavinna. Med ett ord, han gjorde allt, för att Jussuf skulle kunna njuta av den lycka, som hans faders förmögenhet och hans egna egenskaper kunde bereda honom. En natt drömde Hassan en dröm, som mycket förskräckte honom. Han drömde, att hans son fattat hat till honom och traktade efter att dräpa honom. Ja, han drömde så livligt, att han tyckte sig känna det vassa stålet i sin kropp.

Sultanen
som mot slutet lutat sig framåt i spänning.

Vid Allâh —

Sagoberättaren
bugande sig till golvet.

Allâh fröjde dig, sultan!

Sultanen
stirrande framför sig.

Min dröm!

Sagoberättaren.

Vad befaller du, o din tids konung?

Sultanen.

Sagoförtäljare, kan du tyda drömmar?

Sagoberättaren
bugar sig ånyo.

Allâh förbjude, att jag skulle uppröra dig med

en saga, som förefaller dig skakande! Jag skall med din tillåtelse börja en annan, den om *Kalifen och de sju hundarna*. Är den dig bekant, upphöjde sultan?

Sultanen.

Mot din saga har jag intet att invända. Men Hassans dröm gjorde mig häpen. Samma dröm hände mig i natt.

Sagoberättaren.

Profeten avvände oroande drömmar från ditt läger, sultan!

Sultanen

medan hovet uppmärksamt lyssnar.

Det tycktes mig i drömmen, att jag hade en son, den jag höll övermåttan kär, och att jag gjorde allt för att bereda honom samma tillfredsställelse, som jag själv kände över honom. Då föreföll det mig plötsligt, som om min sons hy förvandlades och en demon for in i honom, så att han fattade hat till mitt liv. Ja, jag tyckte mig se hans dolk blixtra över mitt läger. Jag kände det skarpa stålet i mitt hjärta. Jag ropade, men se, då vaknade jag, och allt var borta.

Alla huvuden röra sig oroligt och ett sakta mummel böljar genom salen.

Bedr.

Vilken sällsam dröm! Allâh förläne dig ett långt liv, sultan! Drömmar äro lögnaktiga.

Sultanen.

Drömmar äro Allåhs utskickade, men deras tydning är svår, och blott den han förlänar vishet därtill mäktar utgrunda meningen.

Sagoberättaren
efter en ny bugning.

Profeten göre dig aldrig svårdrömdare, upphöjde sultan! Din dröm är lyckobådande.

Sultanen.

Om du har makt att tyda drömmar, sagoberättare, vilja vi lyssna.

Sagoberättaren
med en bugning.

Profeten give dig efterkommande i många led, o din tids konung! Stålet i din kropp betyder, att ur din stam skall uppstå en stor härförare. Han skall hata din ära, sultan, ty han är ärelysten, ända tills han själv vunnit än större berömmelse. Och han skall se söner och sonsöners söner tävla med sig i ära och ett lyckligt liv.

Sultanen.

Profeten göre dig sannspådd!

Sagoberättaren
drager sig efter en bugning tillbaka till rummets bakgrund.

ANDRA SCENEN.

Sultanen

som under det föregående stundom betraktat Nala, vänligt.

Nala!

Nala

stiger upp och nalkas sultanen, bugar djupt; med sänkt blick.

Sultan!

Sultanen.

Jag har fröjdat mig, Nala, att du skiftat sinnelag, och att du vill stanna i mitt palats. Och jag vet, att alla fröjda sig med mig.

Prinsen och prinsessan

göra instämmande tecken.

Nala

med en hastig blick på prinsessan.

Jag tackar dig för din godhet, sultan.

Sultanen.

I sanning, Nala, din gestalt synes mig mera skapad för hovdräkten än för den dräkt din lärare bestod dig. Du liknar en förklädd konungason.

Bedr

beskyddande, en smula kallt.

I sanning — nästan.

Nala

med en bugning.

Det är då du, som förklätt mig, sultan.

Sorl.

Sultanen
skrattar, stryker sitt skägg.

Din blygsamhet, Nala, förkläder din stolthet. Allvarsam. Vid det jag betraktat dig, Nala — ty jag håller dig redan kär som en son — vid det jag betraktat dig, har det stundom synts mig, som om du tyngdes av en sorg. Förtro ditt hjärta åt mig, och står det i en konungs makt —

Nala
förvirrad.

Du bedrar dig, sultan, ingen sorg tynger mig.

Sultanen.

Nala, Nala, jag har sett sorgerna in under de svartpenslade ögonbrynen, jag kan läsa i deras blick, och jag ser —

Dinarzade
betraktar oavvänt Nala.

Törhända förtror dig Nala i enrum, sultan, vad han ej vill förråda inför oss alla.

Sultanen.

Du har rätt, Dinarzade. Tilläventyrs saknar han allenast sin lärare. Men mig tycktes, jag såg honom här i dag —

Nala
bugande.

Sultan, jag har talat med Vîrasêna i palatset.

Sultanen.

Välan, han vare alltid välkommen — förtro dig åt honom, min son, och åt mig!

Nala bugar och slår sig åter ned på divanen.

TREDJE SCENEN.

Bedr-ed-din
stiger upp.

Sultan, profeten uppfylle alla dina böner! Tillåter du mig tala?

Sultanen.

Prins Bedr, vi lyssna till dig.

Bedr.

Sultan, i tre dagar har du med utsökt gästfrihet och fulländad artighet förnöjt din gäst. Intet har fattats i kostliga rätter, härliga drycker eller förfinade nöjen. Men återfärden stundar, och min hug är orolig, innan jag uppnått målet för min resa. Sultan, din dotters betänketid är till ända. Jag längtar att förnimma det ord av hennes mun, vilket skall göra mig till den avundsvärdaste eller ömkansvärdaste av jordens furstar.

Sultanen.

Min frände, din begäran är rättmätig. Jag minnes mitt löfte. Dinarzade, vi avbida ditt utslag.

Dinarzade
förblir stum, sänker huvudet.

Nala
reser sig på ett knä.

Sultanen
lutar sig fram emot henne.

Dinarzade!

Dinarzade
stiger upp, stöder sig mot en av sina slavinnor, sedan upprätt, med fattning, fastän lågmält.

Sultan — jag — kan ej.

Nala
sjunker åter ner på divanen.

Sultanen.

Kan ej — kan ej —? Prinsessa!

Dinarzade
lugnt och fast.

Jag kan ej, fader.

Sultanen
förbryllad.

Kan ej?

Bedr
stiger hastigt fram ett steg, talar avmätt och kallt.

Sultan, vartill längre plåga prinsessan för det svar, hon redan skänkt mig? Min resa är till ända, mitt hopp är ute — med skarp betoning — kanhända skola andra resor komma mig att glömma denna färds snöpliga utgång. Den har dock icke varit förgäves, och jag tackar dig — fint — mäktige sultan, för all din —

Sultanen
med växande vrede.

Nej, vid Allâh, sådan får utgången ej bli. Så får du ej tala, älskvärde prins. Prinsessan får icke förgäta, vad hon är mig skyldig, vad hon är mitt rike skyldig. I dag, då budskap från provinserna

göra mig nya bekymmer för de oroliga avgudadyrkare Allâh givit mig att behärska och omvända, i dag är ej stunden att för en kvinnonyck stöta tillbaka frändehanden, som du räcker mig till stöd. I din hand, dyre prins, och med stamfrändernas bistånd kan min spira en gång vila trygg, och du, min dotter, skall vid prinsens sida återse det Agra, du säger dig så bittert skola sakna —

Nala
springer upp.

Bedr
avböjande.

Sultan —

Sultanen
utan att vilja höra på och utan att lägga märke till Nalas hållning.

Nej, nej — jag har lovat att ej tvinga dig, Dinarzade. Men jag har också lovat att upprätthålla den tron Allâh skänkt mig. Jag får icke avskeda min frände prinsen för en kvinnonyck. Jag vill låta Allâh fälla utslaget. Bifallsmummel. Dinarzade sjunker samman på divanen, Nala tar ett steg fram, prinsen betraktar honom förundrad. Dinarzade, när din moder dog, skänkte hon mig två silverskrin, som först vid ditt giftermål finge öppnas De likna varandra som två ägg av samma fågel eller två frukter från samma träd. Men det ena skrinet omsluter en flik av din moders slöja. Så var nu din moders bud: den av dina giljare, som, sedan

han valt, i sitt skrin finner slöjan, han vinner din hand. Är du tillfreds, Dinarzade?

Dinarzade
blek, lyfter huvudet, öppnar munnen, sjunker ånyo samman.

Sultanen
otåligt.

Prinsessa!

Bedr
kyligt, bedjande.

Sultan!

Dinarzade
gör en ansträngning för att tala, ser upp, varsnar Nalas attityd, halvkvävt.

Nala!

Nala
på en gång häftigt.

Sultan, du får ej tvinga henne —

Sultanen och Bedr
häpna.

Nala!

Dinarzade sluter ögonen.

Sultanen.

Vad går åt dig, skogsbarn?

Sakta mummel i salen.

Nala
lågmält.

Buddha förbjuder tärningspelet, herre. En demon bor i spelet, en demon, som tjänar Kâli.

Bedr.

Sällsamt!

Sultanen
betraktar Nala med förvåning.

Jag bjöd dig välkommen till mitt palats, Nala, men såsom min läkare, icke såsom min rådgivare. Säg ditt ord, prinsessa!

Nala
oförskräckt.

Sultan!

Sultanen
förbittrad.

Du djärves, avgudadyrkare? Vore icke mitt långmod, levde du icke i denna stund, oförsiktige!

Nala
lugnt.

Vore ej Buddhas långmod, levde ej heller du sultan!

Sultanen
brusar upp.

Vad? Behärskar sig. Du har räddat mitt liv, det är sant — och jag förlåter dig. Men ett må du minnas: här i detta palats äga dina avgudar ingen makt. Här råder Allâh, och det är åt hans dom jag antvardar min dotter.

Nala
djärvt.

Så är dock din Allâh sämre än vår Buddha. Buddha tillåter ej, att en man säljer sin dotter åt spelets demon. Buddha tillåter ej —

Bedr
slår på sitt svärd.

Vid Allâh, det är oförsynt —

Sultanen
brusar ånyo upp.

Kadêr, gör din —

Dinarzade
stiger upp.

Sultan, stilla din vrede, ty jag vill foga mig efter din vilja. Jag vill, att man för hit de båda skrinen —

Sultanen
våldsamt behärskande sin vrede, med ännu böljande röst.

Du vet icke, Nala — vad jag offrar för din skull. Mitt kungliga anseende inför denne min frände, ännu främling i mitt land och ännu — ovan vid mina — vanaprastas och andra upprorsmakare — och vad mera är, min plikt mot Allâh, den du öppet skymfat. — Vore du icke mitt livs —

Dinarzade.

Sultan, låt föra hit de båda skrinen. Jag bifaller din begäran på ett villkor.

Sultanen
förundrad, otåligt.

Villkor? — Likgiltigt. — Välan, villkoret vare dig beviljat? Och det är —?

Dinarzade
kämpande med sig själv.

Och det är — att du — tillåter en annan — att välja jämte prins Bedr.

Sultanen och Bedr.

En annan?

Sultanen
ser sig om runt salen.

Vilken annan?

Dinarzade
mödosamt.

Nala!

Sultanen och Bedr.

Nala?

Nala
vacklande.

Dinarzade!

Bedr
fint.

Aha!

Sultanen
rodnande.

Vid Allâh, jag fattar ej din mening. Är det ett gyckel, eller — en skymf mot prins Bedr?

Dinarzade
entonigt.

Det är mitt villkor.

Sultanen
vänder sig mot Bedr, med ett försök att le.

Prinsessan talade visst om ett villkor —

Bedr
leende.

Mot prinsessans villkor ställer jag ett annat: att man säger mig, vad det andra skrinet innesluter.

Sultanen
förlägen.

Jag vet det icke, min prins. Sedan min gemåls död har ingen öppnat skrinen. Först i valets stund får du veta —

Bedr
leende.

Du måste förlåta mig, sultan, men en fursteson tävlar icke med en vanbörding utan att veta, om tilläventyrs hans nederlag tillika innebär en skymf. Jag utsätter mig för narrarnas spe och makâmdiktarnas gyckel, om, sedan min medtävlare vunnit prinsessan, jag själv drar till mitt hemland med en — avgudabild — eller en — oäkta pärla.

Sultanen
häftigt.

Nog, nog, min prins! Prinsessan måste avstå från sitt vanvettiga villkor. Med hån. Nala fruktar ju dessutom spelets demon. Inte sant, Nala? Inte sant, prinsessa?

Dinarzade
entonigt.

Du har bifallit mitt villkor.

Sultanen
häftigt.

Bifallit? Bifallit ett villkor, vars innebörd jag ej kände. Du yrar. Despotiskt. Välan, så sparar jag dig valet och befaller dig som din härskare, att du —

Bedr
ridderligt.

Sultan, jag minner dig om dina egna ord: över kvinnors kärlek befalla inga konungar. Vill ej prinsessan i godo följa mig, så skall ingen tvinga henne. Jag vill göra dig ännu ett förslag: låt bringa de bägge skrinen, tillåt mig ensam att välja, och sedan jag valt, må Nala taga det återstående. När jag själv ensam valt, så sker mig ingen skymf. —

Sultanen
leende.

Jag prisar din sinnrikhet, min frände. Prinsessa, vare det så?

Dinarzade
med hög röst.

Du har hört mitt villkor, sultan.

Sultanen
förbittrad.

Villkor — Nala?

Nala
skälvande.

Jag — spelar — inte — sultan —

Dinarzade
lidelsefullt.

Nala — Nala —

Sultanen och Bedr
med harmfull förvåning.

Ah!

Nala
skakar på huvudet.

Dinarzade
sjunker åter ner på divanen.

Sultanen
hånfullt.

Han spelar inte. Du hör det ju. Och du hörde min frändes förslag. Vare det så?

Dinarzade
gör en trött rörelse.

Sultanen
med en lättnadssuck.

Vare det så! Vinkar. Silverskrinen!

Två slavar
ila fram med två alldeles lika silverskrin, vilka de ställa framför sultanens divan på ett litet bord.

Sultanen
stiger upp; trumpetstötar.

Bringa mig Koranen.

Två slavar
ila fram, den ena med ett vattenbäcken, den andra med den heliga boken.

Sultanen

förrättar sin tvagning, lägger sedan sin hand på boken.

Det gives ingen gud utom Gud, och Muhammed är hans Profet. Så sant jag är en rättrogen och en konung, mitt ord skall hållas. Den vinner min dotter Dinarzade, som i sitt skrin finner hennes moders slöja. I Allâhs, den mildes och förbarmandes namn. Välj, min frände!

Trumpetstötar; sultanen slår sig åter ned.

Bedr

stiger raskt fram i salen, bugar högtidligt först för sultanen, sedan för prinsessan, träder fram till skrinen, tvekar en minut — varunder Nala, som som åter satt sig, reser sig på ett knä, Dinarzade med stirrande ögon lutar sig mot en slavinna, nära vanmakt, hovmännen nyfikna och andlöst tysta böja sig framåt och endast sultanen bidar lugn och upprätt —; Bedr lyfter ett av skrinen i sin hand, tvekar att öppna det. Sultanen vinkar. En slav ställer det andra skrinet framför Nala.

Sultanen

högtidligt.

Allâh har dömt. Skrinen må öppnas.

Bedr öppnar sitt skrin, sedan även Nala.

Nala

smärtsamt.

En konungakrona!

Bedr

med ett triumferande leende.

Prinsessa, jag är din slav.

Kadêr
med stark stämma.

Hell, hell prins Bedr-ed-din!

Trumpetstötar. Dinarzade blir vanmäktig i slavinnornas armar.

Sultanen
lutar sig fram.

Dinarzade, mitt barn! — Det är glädjen, prins Bedr, det är glädjen. — Dinarzade, vakna då till liv! — Det är luften, luften är kvav härinne. Drag undan förhängena! Slavar draga åt sidan fond-draperierna och avslöja ett trädgårdssceneri sådant som i andra akten. Sultanen vinkar. Hovet upplöses och lämnar i grupper scenen. Kom, min frände! Sultanen synes upphettad, kastar oroliga blickar på prinsessan, som är föremål för slavinnornas omsorger. Kom, min prins, här är kvavt. Det är hettan, som gjort henne vanmäktig. Kvinnor skifta sinnelag, min frände, och prinsessan är alltigenom en kvinna. Du skall få se — skrattar tvunget. Kom, här är olidligt — kom, låt oss hämta svalka bland rosorna och vid springbrunnarnas kyliga stänk.

Sultanen går arm i arm med Bedr, som flere gånger skakat på huvudet och dyster följer honom.

Nala
vaknar ur sin bedövning, med skrinet i handen, tonlöst.

Du ser ju, att kronan är min, sultan.

Sultanen
stannar på halva vägen, vänder sig till hälvten och ser på Nala.

Vem talade? Nala? Sannerligen, jag ångrar,

att jag hämtade denne skogsvilde till mitt hov. Vad drömmer nu den svärmaren?

Bedr

med ett bittert leende.

Han drömmer om sin krona.

Sultanen

häpen.

Sin krona?

Bedr

alltjämt leende.

Du kallade honom en förklädd konungason. Och i dag har Allâh — eller kanske det var en demon — skänkt honom en konungakrona.

Sultanen

betraktande Nala.

Skrinet? Det var min dotters påfund. Liksom man behövde sätta dessa upprorsmakare myror i huvudet? Bah, den svärmaren är ofarlig. Kom, min prins!

De gå arm i arm ut i trädgården.

Nala

dystert.

Du ser ju, att kronan är min, sultan? Möter Dinarzades blick, i det hon vaknar till liv. Dinarzade! Tappar skrinet, en ädelsten lossnar ur kronan; han tar kronan i handen, betraktar den bekymrat. Förstörd! En enda ädelsten förlorad, och hela kronan är förstörd! Kan den lagas?

FJÄRDE SCENEN.

Vîrasêna

i sin eremitdräkt, inträder genom fonden.

Nala!

Nala

entonigt.

Vîrasêna!

Vîrasêna

framme i förgrunden.

Dröjer du, Nala, dröjer du? Ditt folk väntar tecknet.

Nala

entonigt.

Tecknet?

Vîrasêna

med eftertryck.

Blodets tecken!

Nala

räcker honom kronan.

Kan den lagas? En enda ädelsten har lossnat!

Vîrasêna

låter kronan falla.

Nej — den kan ej lagas.

Nala

möter åter prinsessans blick.

Den kan ej lagas, Dinarzade!

Vîrasêna

allvarligt, i det han avlägsn

Folket väntar. Dröjer du, N

Försvinner långsamt i fon

FEMTE SCENEN.

Dinarzade

lösgör sig från sina slavinnor, åt vilka hon
tillbaka; de försvinna, då och då skymtan
perier; Dinarzade stiger upp, kommer

Nala! Nala skakar på huvudet. N
måste fly med dig.

Nala

tonlöst.

Fly?

Dinarzade

med en upphetsning, som under scenen

Du vet, Nala, att vi måste fly
natten, Nala?

Nala

vaknar till liv.

Jag minns, Dinarzade!

Dinarzade.

Minns du, hur vi flydde g
och hur du log, när vi hörde
efter dig?

Nala

låter sina framsträckta armar

Vîrasêna!

Dinarzade

Och hur vi flydde för åskan såsom för en flock vilda elefanter, och hur du lyfte mig över rankorna, som spärrade bergstigen, och hur tigande allting låg under ovädrets vingar? — Och hur vi nådde klippgrottan och sökte dess skummaste vrå och pressade oss intill varandra såsom två tsjakravâkafåglar?

Nala

åter gripen.

Jag minns.

Dinarzade.

Och medan tordönet brakade såsom tusentals stridsvagnar och hela berget skälvde —

Nala

drar henne hastigt intill sig.

Min blomma!

Dinarzade

omslingrar honom med sina armar.

Min sol! Lösgör sig sakta. Och hur luften var blå som i en enda blixt, och hur regnet brusade ner såsom ett vattenfall i höglandet. Drar honom åter till sig. Och hur vi domnade och jag sövdes av skogsångan i dina kläder och av jasminernas doft och kryddoften av otaliga örter.

Nala
med darrande röst.

Utan dig är jag som ett asokaträd utan blommor, såsom ett förtorkat träd, såsom ett träd utan liv.

Dinarzade.

Och när vi vaknade, lyste månen i ditt ansikte, och ditt ansikte var såsom en fullmåne om hösten. Och vi hörde suset av regnbäckarna och av dropparna, som spelade i träden, och kôkilan sjöng.

Nala
berusad.

Aldrig sjöng kokilan såsom den natten.

Dinarzade
lösgör sig vid ljudet av röster. Sultanen och Bedr synas sakta vandra förbi arkaden ute i trädgården, dock utan att se eller ana de innevarande, som tysta betrakta dem. Sultanen och Bedr försvinna åter.

Vi måste fly!

Nala
slår händerna för ansiktet.

Varthän?

Dinarzade
smyger sig intill honom.

Ut till ditt folk, Nala.

Nala
drager sig undan, med händerna för ansiktet.

Mitt folk — mitt folk —

Dinarzade
närmar sig, med växande iver.

Ut till ditt folk, till dess sultanen förlåtit oss och —

Nala
skakar på huvudet, utan att lyfta ansiktet ur händerna.

Nej — nej —

Dinarzade
närmar sig.

Och om han aldrig förlåter mig,-än sedan? Låt oss fly, Nala, låt oss fly till dsjungeln, fly långt in, där ingen förföljare hinner oss — långt in i ogenomtränglig skog bland salalindar och inguaträd, långt in, där ullträdet höljer sig med sin vita fäll, där myrobalanerna glänsa af gull och asokaträdet ständigt rodnar av lycka — som vi; långt in vid en myrtenspeglande sjö, där häg-rarna sola sig och bakulas strömma fram som en aftonrodnad, medan de fjärran vikarna betrakta oss med ögon av röd och blå lotos.

Nala
har gripits av hennes ord och närmar sig.

Dinarzade
slår armarna om hans hals, ser leende upp i hans ansikte.

Där skall du vara konung, Nala, och om du åstundar, skall din lärare komma med oss och vara hos oss —

Nala
rycker sig lös.

Nej — nej —! Plötsligt, som i raseri. Kom, låt oss fly — fly — genast — kom —!

Dinarzade
ivrigt.

Ja — ja —! Nala blir åter tankfull, låter armarna sjunka. Dröjer du, Nala, dröjer du?

Nala
ser förfärad upp.

Vîrasêna talar även ur din mun.

SJÄTTE SCENEN.

Vîrasêna inträder ur bakgrunden, närmar sig obemärkt.

Dinarzade
närmar sig Nala, bedjande.

Nala!

Vîrasêna
samtidigt.

Nala!

Nala
utan att se Vîrasêna.

Och med din röst! Vänder sig om. Vîrasêna!

Vîrasêna.

Dröjer du, Nala?

Nala
bedjande.

Låt mig vara, Vîrasêna. Låt mig vara en

ringa man, en son av en vaisja som förr! Låt mig draga mina färde — i frid!

Vîrasêna
mörkt.

Med kvinnan?

Dinarzade
lidelsefullt.

Låt honom följa mig — vi vilja fly tillsammans.

Nala
ivrigare.

Låt oss fara våra färde och — stryk mig ut ur ditt minne, biksju! Jag är ej född för kampen, mina skuldror äro ej skapade att bära en tung börda! Jag begär allenast att få leva i frid såsom den ringaste av sudras. Vîrasêna, fader, störta ej min själ i evigt mörker, dränk ej mitt hjärta i plåga!

Dinarzade
darrande, lidelsefullt.

Jag vill skänka dig min ädlaste pärla, mitt kostbaraste smycke, jag vill giva dig min pannring, Vîrasêna — allenast låt oss draga i frid!

Vîrasêna
hårt.

Känner du kvinnan, Nala? Nala sänker huvudet. Känner du henne, såsom du känner mig? Känner hon dig? Vet hon ditt hjärtas ord, och är hon av samma tro som du?

Dinarzade
bedjande, eldigt.

Jag vill övergiva min tro för hans skull. Jag vill anamma Nalas tro

Vîrasêna
kallt.

Kvinnan har försett sig på ditt ansikte, min son, och skall övergiva dig för ett annat ansikte. Hon är lysten efter din kropp, Nala, och när hon är mätt, vänder hon åter.

Dinarzade
stegrat.

Han bedrar dig, Nala. Kvinnohataren bedrar dig. Ty jag älskar dig, Nala. Jag älskar din själ, vit såsom månljus eller som en vattenlilja i morgondagg. Jag älskar dig, såsom jag älskar dsjungeln, ditt hem, och vill vara hos dig där, allena, och hos ingen annan än dig. Jag älskar dina ord, Nala, dina veka, glidande ord, såsom jag älskar afton- och morgonskyar i regntiden. Jag älskar din tanke, såsom jag älskar luften, ty i din tanke andas och lever jag. Jag älskar dig själv, såsom jag känner dig och från första stunden såg djupet av ditt hjärta, Nala.

Vîrasêna.

Hon bedrar dig, Nala, hon söver dig, såsom pytonormen söver aporna, så att de själva vandra

honom i gapet. Hon bedrar dig, såsom ett giller bedrar fågeln, tills han sprattlar under jägarens händer. Nala, ditt folk väntar.

Nala
häftigt.

Vîrasêna, jag vill vara hos kvinnan, jag har henne kär. Mitt hjärta är såsom en blomma efter natten, fyllt med dagg till brädden, och världen speglar sig i dess fullhet. Jag vill fly med henne, Vîrasêna.

Vîrasêna.

Fly? I trädgården synas sultanen och prinsen sakta gå förbi; Vîrasêna visar dit ut. Fly? Så vill jag antvarda dig i sultanens händer, Nala. Jag vill säga honom sanningen, att han må låta flå av din hud och binda dig i solskenet begjuten med honung för flugorna. Jag vill ropa honom, och han skall höra mig. Tar ett steg mot trädgården, Nala gör en rörelse av skräck. Och även om du flyr, Nala — sultanen och prinsen försvinna — varthän vill du fly? Menar du, att ditt folk ej skall finna dig, gömde du dig än i jordens innandömen? Jag säger dig, var mans hand skall vara emot dig, vart barn skall förakta dig, varje kvinna skall spotta på dig.

Nala
rätar upp sig.

Jag fruktar ej din hotelse, biksju.

Dinarzade
smyger sig intill Nala.

Med min kropp vill jag täcka dig, med mitt hår vill jag skyla dig.

Vîrasêna
hånfullt.

Är du allaredan sövd av ormen, konung, att du icke ser, att hon vet dig vara en konung? Ser du icke, att hennes armar vilja binda dina vingar, så att du ej kan flyga, och på det hennes fader sultanen må härska i frid?

Dinarzade
lösgör sig.

Vad säger han, Nala, vad säger han?

Nala.

Lyssna ej, Dinarzade, lyssna ej!

Vîrasêna.

Ser du icke, att hon vet dig vara upprorets konung, det stora upproret, som nalkas runt omkring henne såsom en översvämning? Ser du icke, att hon vet dig vara radsjans son, en konungason och den rätte konungen i Agra? Sig själv vill hon frälsa och med din hjälp stiga till ny makt. Men hon skall allenast fördunkla din glans, Nala, hon skall vara såsom en rostfläck på din sköld, konung, inför allt folket.

Dinarzade
krymper samman.

Talar han sant, Nala, talar han sant, Nala?

Nala
häftigt.

Nej, Dinarzade — ty jag vill ej vara deras konung, jag vill vara en ringa man hos dig.

Vill draga henne till sig.

Dinarzade
drar sig undan.

Så är du ju min faders ovän.

Nala
lidelsefullt.

Nej, ty jag har räddat hans liv.

Dinarzade
drar sig undan, ser på honom med en lång blick; utdragen paus.

Jag vill ej fördunkla din glans, Nala — stammande — jag — jag — jag vill ej — Ordet dör i en snyftning, medan hon flyr in åt vänster, i bakgrunden.

Nala
skyndar efter.

Dinarzade — blomma — kära —! En dörr faller igen framför honom. Han återvänder långsamt framför Vîrasêna. Biksju, vem är du?

Vîrasêna.

Du sade det. Jag är en biksju. Jag kämpar mot Kamas makt om min lärjunges själ.

Nala
efter en paus.

Du är en tiger.

Vîrasêna.

Buddha är skymfad. Hans bekännare förtryckas. Konung, folket väntar på dig!

Sorl av röster bakom scenen.

Dinarzade! Prinsessan! Dinarzade!

Nala

vänder sig hastigt, lyssnande.

Dinarzade! De ropa hennes namn.

Vîrasêna.

Vad kommer det dig vid?

Nala

med förtvivlan.

Vad kommer mig livet vid? Vîrasêna, vad ger du mig i stället?

Vîrasêna.

Buddha!

Nala.

Buddha är en stenbild.

Vîrasêna.

Du hädar, Nala. Kama talar ur din mun.

SJUNDE SCENEN.

Kadêr

ilande.

Läkare, hitåt! Må Eblis giva dig vingar! Prinsessan har tagit gift.

Nala
sjunker samman.

Gift!

Störtar ut före Kadêr.

ÅTTONDE SCENEN.

Bârata
Stiger sakta in från bakgrunden. Svagt sorl bakom scenen.

Vîrasêna, när?

Vîrasêna.

I solnedgången.

Bârata.

Var?

Vîrasêna.

Vid floden.

Bârata.

I vapen?

Vîrasêna.

Alla i vapen.

Bârata går.

NIONDE SCENEN.

Sultanen och Bedr inträda ur fonden, sänkta huvuden, stumma, med långsamma steg. Nala följer dem, vacklande som en redlös. Sultanan och Bedr omfamna varandra tigande, gå åt motsatta håll, sultanen åt höger.

Vîrasêna.

Nåväl?

Nala
skrattar.

Vîrasêna! Varför frågar du?

Vîrasêna.

Han är ensam därinne.

Nala

skrattar.

Varför frågar du »nåväl»? Ropar med skärande förtvivlan. Hon är — Snyftar vilt, döljer ansiktet i en flik av dräkten.

Vîrasêna

betraktar honom stum, går fram till honom och lägger sin hand på hans huvud.

Nala

ryser till, ser sig om likt en vaknande, närmar sig hastigt den dörr, där sultanen försvunnit, stannar lyssnande, sedan stöter han upp dörren och störtar dit in.

Vîrasêna

går långsamt ut genom fonden.

Ridå.

FEMTE AKTEN.

Sceneriet såsom i första och tredje akterna. Buddhastoden ligger ännu stjälpt över tigerhuden. Platsen är fylld med väpnade hinduer, som sorla i spridda hopar och röra sig av och an på och bakom scenen. Det är afton före solnedgången.

FÖRSTA SCENEN.

Vîrasêna

står lutad mot ett träd i förgrunden, så att man ser hans profil. Då och då lyfter han blicken och ser ut över de församlade, men synes eljest ruva i sina egna tankar.

Bârata

med ansiktet halvt mot åskådaren, står ett steg bakom Vîrasêna i samtal med denne.

Tror du Nala blir en lyckosam konung?

Vîrasêna

utan att skifta uttryck.

Vad kommer det dig vid, biksju?

Bârata

gör en rörelse av häpnad.

Även du har dock längtat att se Nala såsom konung, Vîrasêna.

Vîrasêna

bittert leende.

Såsom ett barn efter en leksak. Och när leksaken var i barnets händer —

Bârata
milt.

Visste du icke detta, biksju?

Vîrasêna
rätar upp sig.

Buddhas bilder skola åter upprättas, hans bekännare skola äga frid i sin betraktelse, krigaren Buddha skall vinna en ny seger över fienden Kama.

Bârata
instämmande.

Det är sant, Vîrasêna. Med ett lyckoskimmer. Och vår gamle herres son, konung Bimbisaras son, Nala, skall vara konung.

Vîrasêna
med rörelse.

Ungdomen är stark, Bârata. Ännu såsom minne besegrar den ålderdomen. Det är ej lätt att glömma, att man en gång varit en konungs rådgivare.

Bârata.

Konung Bimbisara var en härlig härskare — härligare än en deva, och när han dog, darrade jorden, och solen gömde sig mörk bakom Sumêrus berg.

Vîrasêna.

Nala liknar honom, men han är svag.

Bârata.

Du skall göra honom stark, Vîrasêna.

ANDRA SCENEN.

En hindu
närmar sig.

Vîrasêna!

Vîrasêna.

Vad önskar du?

Hindun.

Männen börja bli otåliga. Varför dröjer konungen?

Vîrasêna.

Snart skall han vara här.

Hindun.

Vi vänta i timmar redan.

Vîrasêna.

Vägen är lång från palatset, och budbärarna uppehålla honom med kröningsskruden.

Hindun.

Solen sänker sig. Månne han hindrats att fullborda gärningen?

Vîrasêna.

Sultanen var ensam.

Hindun.

Men om han tvekat?

Vîrasêna.

Sudras tveka, konungar handla.

Hindun.

Männen knota redan.

Vîrasêna.

Säg dem, att de bida tåligt. Vîrasêna skall ej bedraga dem.

Hindun.

Men om du är viss, att konung Nala nalkas, varför tillåter du ej, att vi upprätta Buddhas stod? Folket är modstulet, därför att det ej ser gudens ansikte.

Vîrasêna.

Nala ensam tillkommer det att upprätta Buddhas stod.

Hindun.

Tala till dem, biksju! De kunna lugnas blott av dig.

Vîrasêna.

Jag vill göra det. Säg dem, att de lyssna.

Hindun går, Vîrasêna följer honom långsamt; man hör upprepade rop: Vîrasêna, Vîrasêna.

Vîrasêna

på ett murstycke i fonden; sorl, tystnad.

I män av Aria, biden ännu en liten tid. Konungen nalkas. När han kommer, skall han stråla eder till mötes som hans fäder, edra stolta konungar. Jubel. Han skall upprätta Buddhas, den välsignades, bild ur stoftet, dit de otrogne

störtat den. Gudens anlete skall med milda ögon möta edra blickar. Han kommer visserligen, Nala, konung Bimbisaras son!

Jubel.

TREDJE SCENEN.

Bârata
trohjärtat.

Buddha kan ej övergiva oss.

Vîrasêna
skakar på huvudet.

Buddha — Buddha? — Ser hastigt upp. — Där komma våra spejare tillbaka.

Bârata.

Jag vill föra dem till dig.

Går. Folket omringar spejarna. Sorl och vapengny.

En hindu
stiger fram till Vîrasêna.

Biksju, vi hava bespejat staden och palatset. Allt är där liv och rörelse. Kadêr är sultan.

Vîrasêna
ropar.

Då är *han* död. Kadêr är sultan. Hyenan efter tigern.

Hindun.

Prins Bedr-ed-din har med sitt folk dragit hem till Persien. Men de otrogne väpna sig. En härskara är redan i antågande hitåt.

Vîrasêna.

Hur manstark?

Hindun

Som vassrören i Dsjamna. De våra äro långt underlägsna.

Vîrasêna.

Vi skola slå dem. Indra skall strida för oss.

Sorl bland folket. Vad sorla de om?

En annan hindu.

Elefanten är död — den vita elefanten — Buddhas heliga elefant är riven av en tiger.

Förste hindun.

Det bådar ofärd.

Vîrasêna.

Var sågen I elefanten?

Andre hindun.

Vid den lilla djupa sjön icke långt härifrån åt söder.

Vîrasêna.

Och tigern?

Andre hindun.

Tigern låg död där bredvid. Huvudet var krossat mot marken.

Vîrasêna
med hög röst.

Det är ett gott järtecken. Tigern låg död. Tigern straff —

Håller inne. Sorl.

En hindu.

Vanaprasta, männen tala om att vända hem. De ha tröttnat att vänta.

Vîrasêna
med en darrning i stämman.

Jag vill tala till dessa sudras.

FJÄRDE SCENEN.

Ett starkt jubel nalkas bakom scenen, sprider sig från fonden mot förgrunden. Sköldar och vapen klinga. Uppe på en kulle i bakgrunden till vänster synes Nala i kunglig skrud, med hjälm, pansar och svärd. Den vita hjälmbusken glänser i det röda aftonskenet, och kronan, som han bär över hjälmen, glittrar.

Bârata.

Han liknar honom. Han liknar honom.

Vîrasêna
med hög röst.

Hell konungen, hell konung Nala!
Jubel och vapengny.

Nala
vinkar med handen, sorlet lägger sig, det blir allt tystare, ju närmare han skrider. I ena handen bär han ett klotformigt föremål i en duk. Han stannar mitt på scenen framför Vîrasêna, kastar duken med klotet på marken för hans fötter.

Vîrasêna
stiger ett steg tillbaka, böjer sitt ansikte.

Nala, min —
Folket skockar sig omkring för att se.

En röst

Det är sultanens huvud!

Nytt sorl, sedan andlös tystnad.

Vîrasêna

tar ett steg fram, söker Nalas blick.

Nala, konung —

Nala

går förbi honom fram till Buddhastoden, vilken han lyfter upp på sockeln, så att det fulla aftonljuset faller på gudens ansikte.

En hindu.

Blod! Buddha är blodig.

Sorl.

Nala

dovt.

Han älskar blod.

Vîrasêna

förebrående.

Nala, min son —!

Nala

uppfarande.

Tig! Även jag älskar blod. Den vita elefanten är död, tigern härskar över Indien.

Tystnad bland folket.

Vîrasêna.

Nala —

Nala

hastigt.

Vakta dina ord, Vîrasêna! Klorna ha vuxit ut. De äro redan blodfärgade. Människoblod är en retande krydda.

Vîrasêna
smärtsamt.

Buddhas lärjunge —

Nala
hest.

Är du viss, Vîrasêna? *Din* lärjunge! Buddhas lärjunge? Vålan, du ser, Biksju! Buddha är blodig.

Vîrasêna.

Det är tigerblod.

Nala.

Du sade det, Vîrasêna, du är en tiger. Lyfter svärdet över honom, sänker det åter. Det är en nöjsam lek, svärdsleken. Den liknar lotosleken. I haven väl mottagit krigslotosen, krigare? Ty det är bruk i Indien. Där äro blommorna blodfärgade, asokaträdets blommor, ty Buddha bor i dem. Det är nöjsamt att fånga flugor åt spindeln. Är det inte?

Vîrasêna.

Nala, konung, dina ord rasa.

Nala
utan att höra på honom, såsom till sig själv.

Det är ljuvligt i dsjungeln, ty allt lever och älskar. Buddha är god. Blommorna älska, och rankorna famna. Tsjakravakafåglarna pressa sig intill varandra — intill varandra i ett snår, mörkt såsom en grotta. Vattnet glimmar som ett leende öga under bladens fingrar. Allt drömmer, ty hela

dsjungeln är Buddhas dröm. Elefanten trampar i säven, och duvorna kuttra i dunklet. Och tigern glider tyst bakom dem, och ormen flyter sakta från grenen. Det är ljuvligt i dsjungeln, och Buddha är god. Det stänker blod över ormbunkarnas fingrar, det strömmar blod ur bakulas' munnar, det dryper blod från fikonträdens frukter; när elefanten dricker, färgas ej vattnet av hans kinders brunstsaft, det färgas av blod. Det prasslar, det trampar och stönar mellan grenar och rötter, det åskar av dödstjut och vilda vrål. Det är ljuvligt i dsjungeln, och Buddha är god.

Vîrasêna
med sänkt huvud.

Ve — ve —!

Nala
till Buddhastoden.

Höge Buddha, jag vill likna dig, jag vill sträva till din fullkomlighet. Du är så blodig i ansiktet, ty du älskar blod. Även jag lärde mig älska blod. Vîrasêna, du ser ju, att det fattas blod på Buddhas panna. Var skola vi hämta blod tillräckligt, människoblod att bestryka hans panna med?

Bårata.

Kama har förvirrat honom. Kama har förvirrat honom i palatset.

Vîrasêna
vaggande med huvudet.

Ve — ve —!

Nala.

Jag var såsom villebrådet. Nu vill jag vara jägaren.

FEMTE SCENEN.

En hindu

närmar sig Nala.

Fienden anrycker.

Rörelse bland folket. Röster: fienden, fienden!

Nala.

Fienden? Heter han icke Vîrasêna, och måste vi inte fly för honom till ödemarken, där hägrarna sola sig i en stilla sjö —? Vapenslammer bakom scenen. Var är jag? Varför skiner kvällen så röd? Har även kvällen slagit en konung? Vapenbullret blir starkare. Konung? Jag är en konung. Vaknar långsamt; plötsligt med stark stämma. Vålan, krigare, jag är eder konung!

Rusar med draget svärd i spetsen för krigarna ut.

SJÄTTE SCENEN.

Den korta, tropiska skymningen faller för att snart tätna till natt. Krigsbullret bakom scenen rasslar ömsom starkare, ömsom svagare. Slutligen avtager det och dör.

Bârata

i scenens mitt, halvt vänd mot bakgrunden, lyssnande.

Striden drar sig bort.

Vîrasêna

står närmre förgrunden med händerna för ansiktet.

Nala, Nala, min son Nala!

Bârata
vänder sig om, ser på honom.

Sörjer du, Vîrasêna? Kama hade förvirrat honom.

Vîrasêna
vaggar oroligt huvudet i händerna, tiger.

Bârata
närmar sig.

Nala skall minnas, att han var din lärjunge, Vîrasêna!

Virasêna
sakta.

Ve — ve!

Bârata.

Han skall minnas din undervisning om vägarna, Vîrasêna. Kanhända blir han en gång en biksju som du.

Vîrasêna
utan att se upp.

Kallar du mig biksju, Bârata? Såsom en brâhmana satt jag i vårt kloster.

Bârata
ängsligt.

Kama, ej du bär skulden, och du förtalte mig en gång om en kvinna, om en kvinna i palatset.

Vîrasêna
tiger, vaggande huvudet i händerna.

Bârata.

Vîrasêna — Vîrasêna!

Vîrasêna
tiger.

Bârata
ser sig skyggt omkring.

Det är så tyst som i en djup klyfta. Vinden andas varligt. Löven hänga skrämda, de våga ej darra. Paus. Månen döljer sig. Paus. Det är Râhu.

Vîrasêna
tiger.

Bârata
närmar sig.

Hör kokilafågeln — kokilan sjunger i myrtendungen. Det är Kamas fågel, men låt hans röst svalka ditt hjärta.

Vîrasêna
plötsligt.

Har icke även du älskat, Bârata?

Bârata
gör en förskräckt åtbörd.

Vîrasêna —!

Vîrasêna
skakar på huvudet, tiger.

Bârata
frågande.

Vîrasêna?

Vîrasêna

sakta, för sig själv.

Sannerligen, jag förstår ej, jag förstår ej —

Bârata

förebrående, ängsligt.

Du som är vår lärare, du som läser skrifterna.

SJUNDE SCENEN.

Fackelsken. Vapen glimma. Krigare från Nalas här.

En krigare.

Biksju, vi hava segrat. Nala har stormat staden. Nyss hyllades han av nejdens stammar, tallösa som bäckarna från Mâlaja.

Bârata

Vänder icke konungen hit — till sin fader?

Krigaren.

Han blir en sträng konung. Han högg ner två av de våra, som ville fly, och han är som en rasande panter i den tagna staden.

Bârata

efter en paus.

Vad viskar folket?

Krigaren.

Sudras och vaisjas darra, men ksjatrijas glädja sig.

Bårata.

Och bråhmanas?

Krigaren.

De tiga. Paus. Hell, biksju — Korus — segern är vår!

Krigarna ila åstad, fackelskenet dör bort.

Bårata.

Vîrasêna! Paus, varunder Vîrasêna sakta stiger utför flodtrappan. Vill du, att vi draga bort hårifrån och bygga oss en koja vid den lilla sjön, där hägrarna —? Vîrasêna sitter på flodtrappan, höljer sig vid de sista orden i sin mantel. Se, se — nu stiger månen över dsjungeln. Han är vit såsom Buddhas anlete. Paus. Hör du ej kokilan? Fast han är Kamas fågel, hör! Man hör kokilan sjunga. Plötsligt faller Buddhabilden åter ner på tigerhuden. Paus. Såg du — Buddha — såg du? Kom, vi vilja —.

Bårata böjer sig över bilden.

Vîrasêna

tonlöst.

Låt honom vara — Bårata!

Bårata

med ängslan.

Vîrasêna! — Vîrasêna tiger. Vîrasêna! Paus. Vîrasêna, tala då! Paus. Bårata närmar sig, börjar stiga nedför trappan. Vîrasêna!

Vîrasêna

sakta.

Buddha är en stenbild.

Bârata
lyfter handen, med fasa.

Biksju —! Paus. Broder! Bârata står nu vid Vîrasênas sida. Kama —

Vîrasêna
tonlöst.

Tigern härskar över Indien!

Man hör kokilan sjunga i snåret. Bârata står stigande upprätt. Vîrasêna sitter på flodtrappan, höljd i sin mantel.

Ridå.

FÖRKLARINGAR.

Agra, stad vid Dsjamna, biflod till Ganga.

Âria, de gamla indiernas namn på sin nation.

Asôkaträdet (Jonesia Asoka), det vackraste av alla indiska träd. Fabeln berättar, att det blommar vid beröringen av en skön kvinnas fot.

Bâkula, indiskt träd med doftrika, honungsfyllda blommor; även blommans namn.

Begärelserna, de fem, d. ä. de genom de fem sinnena väckta begären.

Bíksju, buddhistisk tiggarmunk.

Brahmakârin, en biksjus lärjunge.

Brâhmana, prästkasten, det högsta ståndet.

Dêkan, berglandskap i södra Indien.

Dêva, himlainvånare i allmänhet, gudar av lägre rang.

Dsjambudvípa, Indien, Asien.

Dsjamna, biflod till Ganga, helig liksom moderfloden.

Eblis, djävulen, enligt islam.

Elefanterna, tålamodets, betraktelsens symboldjur; elefanterna avsöndra under brunsttiden från sina tinningar den s. k. *mâda* eller brunstsaften.

Ênveri, persisk skald.

Indra, den lägre himmelens konung, väderguden.

Kâli, en tärningdemon (jämte *Dvâpara* spelets sinnebild).

Kama, kärlekens, begärens gud.

Kasterna: Brâhmanas = präster, prästadel, *ksjatríjas* = krigare, världslig adel, *vaisjas* = handelsståndet, *sudras* = arbetare.

Kôkila, den indiska göken, motsvarande vår näktergal (en fågel, som vid uppförandet bör ersätta kokilan).

Ksjatrija, krigarkasten.

Kundablommor, en jasminart.
Lotos (Nymphæa eller Nelumbium), antingen vit, blå, röd eller gul.
Mâlaja — Himâlaja, Indiens gränsberg åt norr.
Meru eller *Sumêru,* gudaberget i världens mitt.
Nirvâna, den eviga ron.
Nîsami, persisk diktare.
Olyckorna, de tre stora, äro ålderdom, sjukdom, död.
Pisâkas, ormdemoner (antagl. personifikation av irrblossen).
Påfåglarna upphäva vid regntidens annalkande (som ofta inledes med åska) ett fröjderop.
Râhu, en jättelik demon, som stundom slukar sol eller måne och så förorsakar deras förmörkelse.
Râksjasas, demoner (ursprungl. Indiens urfolk).
Somasaft, saften av somaväxten (Sarcostemma acidum eller Asclepias acida), rus- och offerdryck.
Sudra, arbetarkasten.
Sumeru eller *Meru,* gudaberget i världens mitt.
Tsjâtaka (cuculus melanoleucus), en fågel, som ansågs leva av regndroppar.
Tsjakravâka, (Anas Casarca), hanen och honan visa varann stor ömhet.
Tsjândala (paria), de lägsta av alla människor, kastlösa, barn av en sudra och en brahmanakvinna.
Vaisja, handelskasten.
Vanaprâsta, eremit, asket.
Vina, indisk luta.
Återfödelser, onda = såsom djur, såsom spöken eller såsom helvetesinvånare.
